SLOVENSKI POROČEVALEC

GLASILO OSVOBODILNE FRONTE SLOVENIJE

Ljubljana, ponedeljek 5. februarja 1951

LETO XII., ŠT. 30 / POSAMEZNA ŠTEVILKA 2 DIN

PRVI MESEC LETOŠNJEGA PLANSKEGA LETA DOBRO OBETA

Naši delovni kolektivi so v prvem mesecu letošnjega planskega leta pokazali po večini prav lepe uspehe, boljše kakor vsa zadnja leta v januarju. Pravilno so razumeli, da je treba borbo za plan začeti že v januarju, ne pa šele med letom.

Posebno so se v tem mesecu izkazali naši rudarji. Medtem ko so slovenski premogovniki lani v januarju precej zaostali za planom, so letos v januarju izpolnili svojo plansko nalogo stoodstotno. Največji uspeh so dosegli velenjski rudarji. Se v decembru so navzlic velikim naporom izkazali le 99.5 %, v januarju pa so dosegli kar 106 % mesečnega plana. Tudi kolektiv največjega slovenskega rudnika Trbovlje-Hrastnik, ki ima letos nekoliko višji plan, je izpolnil 101 % mesečne planske naloge. Januarski plan so presegli tudi kolektivi premogovnikov Senovo, Zabukovica, Laško in Timav, le za malenkost pa so zaradi pomanjkanja delovne sile zaostali za planom rudniki Zagorje, Kočevje in Kanižarica. K uspehu je mnogo pripomoglo tekmovanje v počastitev 10. obletnice OF.

Tudi drugi kolektivi Slovenije so v tem mesecu pokazali lepe uspehe. Podjetja generalne direkcije za tekstil, usnje, obutev in gumi so kot celota izpolnila januarski plan s 102%. V tekstilni industriji je januarja tekmovalo v počastitev desete obletnice OF 986 proizvodnih brigad. Mesečni plan je preseglo sedem tekstilnih podjetij. — Med usnjarskimi podjetji sta se najbolj odlikovali tovarna »Indus«, ki je mesečni plan izpolnila s 132 %, in tovarna usnja v Smartnem pri Litiji, ki je dosegla 155 %, medtem ko je tovarna gumijastih izdelkov »Sava« v Kranju izkazala 107%.

Dobre uspehe so pokazali tudi kolektivi podjetij kovinske in kemične industrije. Delovni kolektiv Titovih zavodov Litostroj, ki ima letos posebno velike in važne naloge, je uresničil mesečni plan s 102 %. Prav tako je presegel januarski plan kolektiv tovarne verig v Lescah. Kemična industrija pa je navzlic pomanjkanju surovin presegla svoj operativni plan za januar za 10 %.

Enako so podjetja izven Slovenije izkazala v januarju prav lepe uspehe. To velja posebno za bosanske premogovnike, ki so v tem mesecu nakopali 42.000 ton premoga več kakor lani. Sedem bosanskih premogovnikov je preseglo mesečni plan: Banovići za 13 odstotkov, Ugljevik za 7 %, Suhača za 5 %, Kakanj za 5 %, Banjaluka za 2 odstotka, Livno za 24 % in Mostar za 10 %. Železarna v Zenici je svoj mesečni plan presegla za 5 odstotkov. — Med zagrebškimi podjetji je izkazala najboljši uspeh tovarna orodnih strojev »Prvomajska«, kjer so do konca meseca dovršili serijo brusilnih strojev in presegli mesečni plan kar za 20 %, v prihodnjih dneh pa bodo dovršili še serijo stružnic TES3. Tekmovanje je bilo v tem podjetju prejšnji mesec tako živo, kakor še nikoli doslej.

Zeniška železarna bo izdelala ves tirni material *za tretjo mladinsko progo*

Delovni kolektiv železarne v Zenici je prevzel veliko nalogo, da bo poleg drugih velikih proizvodnih nalog izdelal tudi vse železniške tračnice in drugi tirni material za tretjo mladinsko progo Doboj—Banjaluka. Delavski svet tega podjetja je že lani ob koncu decembra, ko je bila bitka za izpolnitev letnega plana na višku, sprejel proizvodni plan za letošnje leto, in ga podrobno izdelal, tako da so dobili svoje podrobne plane vsi obrati in oddelki ter vse izmene in brigade, ki so točno izdelale planske naloge za januar, nato pa so posamezne brigade prevzele svoje obveznosti za predčasno izpolnitev januarskih proizvodnih nalog. Tekmovanje se je začelo že prvi dan januarja in se je med mesecem še stopnjevalo z rezultatom, da je železarna v januarju izpolnila svoj mesečni plan po vrednosti s 105%. Najbolje je izpolnila svoj mesečni plan težka valjarna, kjer valjajo železniške tračnice. Dosegla je 128.7% plana izdelanega blaga in hkrati največjo doslej zabeleženo mesečno proizvodnjo. Najbolj sta se odlikovali brigadi bratov Kobičev. Brigada Sabana Kobiča je v noči med 29. in 30. januarjem izpolnila svoj dnevni plan s 153%, brigada Asima Kobiča pa s 160%.

Prizadevanje zeniškega kolektiva, da čim prej izdela tračnice in ostali material za to progo, je razumljivo, saj je proga Doboj—Banjaluka najbolj potrebna prav zeniški železarni, kjer bo konec leta začel obratovati prvi od obeh velikanskih plavžev. Takrat bo morala biti nova proga že dovršena, da bodo lahko za plavž dovažali rudo po novi progi iz rudnika v Ljubiji. Vareški rudnik do konca leta še ne bo izgrajen v takem obsegu, da bi lahko v celoti oskrboval novi plavž z rudo. Tudi pozneje, ko bosta obratovala oba zeniška plavža, bodo morali polovico potrebne rude pripeljati iz Ljubije. Že prihodnje leto bo treba samo za obratovanje prvega velikega zeniškega plvža pripeljati dnevno iz Ljubije nad 1000 ton železne rude. Po novi progi bo znašala oddaljenost od Ljubije do Zenice 257 km, medtem ko znaša oddaljenost čez Sunjo in Vrpolje 423 kilometrov.

Na trasi nove proge že mrzlično pripravljajo vse, kar je potrebno za začetek gradnje. Medtem so geologi raziskali ves teren zlasti na mestih, kjer je treba graditi predore, ki bodo imeli skupno dolžino 3770 m. Globinska vrtanja so pokazala, da so zemeljske plasti na področju, kjer naj bi se zgradil najdaljši predor »Leskove vode« (1785 metrov) zelo neugoden. Tu so debele plasti gline in peska, kar bi hudo otežkočilo gradnjo predora. Zato so strokovnjaki izdelali novo varianto tega odseka proge (pri Doboju), in sicer tako, da se bo proga izognila področju Leskovih vod. Novo projektirani predor »Križ« bo sicer nekoliko daljši, vendar bo gradnja mnogo lažja, ker je na tem mestu masivni apnenec. Nova trasa, ki jo že zaznamujejo na terenu, bo potekala od Kulaša bolj južno skozi novoprojektirani predor in potem po dolini Usore do Novega Doboja, kjer bo priključek na mladinsko progo Samac Sarajevo. V kratkem bodo začeli ob novi trasi že postavljati barake, da bo mogoče začeti gradnjo predora »Križ« že v začetku prihodnjega meseca.

Sprejem na jugoslovanskem veleposlaništvu v Londonu

London, 4. febr. (Tanjug). Jugoslovanski veleposlanik v Londonu dr. Jože Brilej je priredil sprejem v počastitev ministra zvezne vlade FLRJ Milovana Djilasa in tajnika zunanjepolitičnega odbora Ljudske skupščine Vladimirja Dedijera. Pri sprejemu so bili navzoči predstavniki Foreign officea ter podtajnika zunanjega ministrstva Vel. Britanije Davies in Henderson, ameriški in francoski veleposlanik in člani spodnjega doma, britanski in tuji novinarji ter člani britansko-jugoslovanskega društva.

Jugoslovansko - grški dogovori

Beograd, 4. febr. (Tanjug). V Atenah je bil 2. februarja **podpisan protokol o vzpostavitvi poštno-telefonsko-brzojavne službe med FLRJ in Grčijo.**

V Beogradu so se začela pogajanja za vzpostavitev železniškega prometa med obema državama. Pogajanja bodo v kratkem zaključena. Pričakujejo, da **bo železniški promet med obema državama vzpostavljen v najkrajšem času.**

Hiter napredek najmlajše zadruge v ljubljanski okolici

Pred dnevi so zborovali zadružniki kmečke delovne zadruge »Klanec« v Skofljici. Ta zadruga je še mlada, saj je bila ustanovljena komaj decembra l. 1949. Ker pa se vseh njenih 30 članvo dobro razume, se naglo razvija in napreduje.

Velik napredek je mlada zadruga dosegla lani v živinoreji. Ob ustanovitvi je imela komaj 20 glav govedi, sedaj jih ima že 37. Konj je imela 5, sedaj jih ima 18. Ob ustanovitvi so bili brez prašičev, danes jih imajo 30. Z nakupom in s prirejo so tako v enem letu dvignili število živine za 70%. Vse svoje obveznosti do države so izpolnili, oddajne obveznosti v krompirju in mesu pa so celo presegli. Njihov napredek ovira pomanjkanje skupnega zadružnega skladišča in še nedograjeni hlevi.

Zaradi takih uspehov je mlada zadruga izkazala zadovoljivo gospodarsko bilanco in izplačala vsak delovni dan po 110 dinarjev, česar ni dosegla nobena druga zadruga v ljubljanski okolici. Zadružniki so bili z obračunom zelo zadovoljni in so na občnem zboru živo razpravljali, kako bodo svojo živinorejo še izboljšali. Da bodo povečali vrednost delovnega dne, bodo letos pridelovali še več zelenjave, za katero so lani izkupili nad 200.000 dinarjev. Več bodo sejali tudi sončnic, s katerimi so imeli lani dobre uspehe. Zadruga bo letos posejala tudi pol hektara sirka »metlaka«, ki na barskih tleh zelo dobro uspeva. Sirkovo latje se prav dobro proda, seme pa bodo pokrmili zadružni živini.

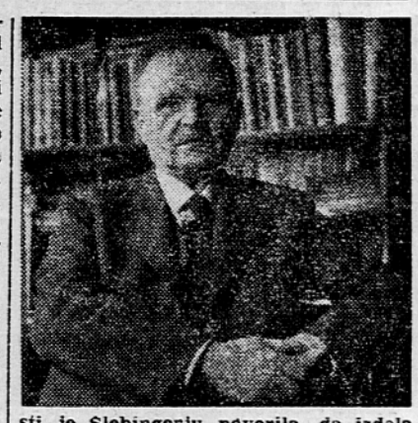
Ker imajo precej neproduktivnega zemljišča, so sklenili, da bodo letos posadili tudi pol hektara plemenitih vrb za pridelovanje vrbovih šib. Zadruga ne bo pridelovala teh šib zase, čeprav zelo potrebuje košare, koše in drugo pleteno blago, temveč jih bo oddajala pletarnam. Cene protja so ugodne in bodo ob popolnem hektarskem donosu zaslužili s pol hektara tudi do 80.000 din. Prednost vrbovih nasadov je tudi v tem, da razen v prvih dveh letih, v letnem času ne zahtevajo posebnega dela. Glavno delo je z vrbami šele pozimi, ko jih je treba porezati. Tako bo zadruga svojo delovno silo zaposlila tudi pozimi.

M.

Kandidati Fronte za Belo krajino

Preteklo soboto je bil v Črnomlju okrajni zbor Fronte. Udeležilo se ga je 120 delegatov. Prisoten je bil minister za notranje zadeve vlade LRS Boris Kraigher. Poročilo je podal predsednik okrajnega odbora OF Janez Žunič. V diskusiji se je oglasil k besedi tudi tov. Boris Kraigher in prikazal pomen Jugoslavije v boju za socializem v svetu in v borbi za mir. Ob tej priliki je okrajni zbor Fronte predlagal kandidate za ljudsko skupščino LRS in sicer sledeče: **Janeza Žuniča,** sekretarja OK KPS Črnomelj, Ado Krivic, pomočnika ministra za prosveto in predsednika pionirskega sveta za Slovenijo, **Toneta Sušteršiča,** ministra za lokalni promet, **Ivana Urha,** predsednika KDZ Metlika, **Dragota Jermana,** podpolkovnika JA. Frontni zbor je sprejel tekmovanje in več pomembnih sklepov.

DR. JANKO ŠLEBINGER - UMRL

Iz Gornje Radgone je prispela žalostno vest, da je tam v soboto umrl zaslužni slovenski kulturni delavec, slovenski bibliograf in bivši dolgoletni upravnik Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani dr. Janko Slebinger. Rodil se je 19. oktobra 1876 pri Sv. Ani v Slovenskih goricah. Po dovršeni gimnaziji v Mariboru (1890—1898) je bil nekaj časa v mariborskem bogoslovju, od leta 1899—1903 pa je študiral na Dunaju slavistiko in germanistiko. Promoviran je bil l. 1903. Po opravljenem učiteljskem izpitu je služil kot suplent v Ljubljani, od 1906 pa kot profesor v Novem mestu. L. 1909 je postal profesor na ljubljanski realki. Po prvi svetovni vojni je leta 1925 postal upravnik, leta 1927 pa ravnatelj bivše študijske, sedanje Narodne in univerzitetne knjižnice v Ljubljani, kateri je stal na čelu kot dober predstojnik in vzoren učitelj do svoje upokojitve leta 1946.

Slebinger je že kot dijak prevzel nalogo, da modernizira do tedaj slabo registracijo slovenskega književnega dela, ki je upoštevala samo samostojne knjige. Uvidel je, da ima za znanost pomen samo bibliografija, ki upošteva članke in dela v zbornikih in časopisih. Tako so Slebingerjevi bibliografski spisi postali neprecenljiva pomožna sredstva za slovensko znanstveno delo, zlasti za filologijo, literarno zgodovino, narodopisje, zgodovino in geografijo. To delo je Slebinger začel kot sodelavec pri bibliografiji v Murkovi monografiji o Oblaku v Knezovi knjižnici 1899, z bibliografijo o slovenskem jeziku, literaturi, etnografiji in zgodovini za 1901 v Slavjanovjedeniju 1903 in v Vestniku slovenske filologije a starožitnosti 1902. Poglavitno in življenjsko Slebingerjevo delo je Slovenska bibliografija, ki je prvič izšla pri Slovenski matici za leto 1902. Slovenska Akademija znanosti in umetnosti je Slebingerju poverila, da izdela Slovensko bifliografijo za dobo od leta 1913 do decembra 1945. Slebinger je objavljal bibliografske spise po različnih revijah in zbornikih, napisal pa je tudi mnogo literarnozgodovinskih razprav v domačih in tujih listih. Pisal je tudi učbenike, biografije in drugo. S svojimi deli, katerih že samo naštevanje bi prekoračilo okvir te žalne objave, si je postavil trajen spomenik.

Slava dr. Janku Slebingerju!

Prvi doktorat na Jugoslovanski akademiji znanosti in umetnosti v Zagrebu

Prvič v svoji zgodovini je Jugoslovanska akademija znanosti in umetnosti v Zagrebu podelila kandidatu, ki je uveljavil svojo disertacijo, doktorski naziv. Pred prvim oddelkom za filozofijo in družbene vede je sodnik vrhovnega sodišča Bosne in Hercegovine Dragoslav **Ljubibratič** dosegel doktorat z disertacijo, ki ima naslov »Ekonomske korenine birokratizma in njegovo odpravljanje v naši državi«.

Letos bodo mariborski trg zalagale tudi zadruge

Zadruge iz mariborske okolice so odprle v Mariboru svoje prve tri prodajalnice, ki občutno vplivajo na uravnovešenje tržnih cen. Tako je cena svežega mesa padla od 170 na 100 din za kg, cena masti se je znižala od 700 na 500 din, znatno cenejše je tudi vino, sadjevec in krompir.

Čeprav so te trgovine zaenkrat še pomanjkljivo založene — ker vse zadruge še ne sodelujejo, kakor bi lahko — privabljajo vsak dan večje število kupcev. Važno vlogo regulatorja tržnih cen pa bodo zadružne trgovine v Mariboru odigrale spomladi in pozneje. Vseh 33 zadrug bo prispevalo kar največ za preskrbo Maribora z zelenjavo, sadjem, poljskimi pridelki in mesom. Razen v zadružnih trgovinah bodo zadruge prodale na trgu letos okoli 5000 kilogramov žitaric, 130 vagonov krompirja, fižola in drugih pridelkov. Razen tega bodo vrgle na trg nad 9000 stotov poznega krompirja, 28.000 kg svežega mesa in drugih živil, nad 15 vagonov sadja in 200.000 litrov vina.

Da bodo zadruge lahko zadostile potrebam trga, bodo letos preusmerile svojo proizvodnjo predvsem na zelenjadarstvo in sadjarstvo. Planirane površine za zelenjavo bodo zato povečale za 25%. Lackova zadruga bo posejala vse svoje njive z zelenjavo in bo tako zagotovila Mariborčanom dovolj povrtnine. Skoraj vse zadruge urejujejo tople grede za zgodnjo zelenjavo. Mnogi zadružniki bodo tudi na svojih ohišnicah pridelovali zelenjavo za potrebe trga.

Zadruga v Svečini, ki je najmočnejši proizvajalec sadja in vina, se tudi pripravlja, da bo odprla svojo prodajalno v Mariboru. Nekatere manjše zadruge pa bodo svoje prodajalne združile v enem lokalu.

Tudi les in lesni izdelki v prosti prodaji

Pred novo uredbo o blagovnem prometu je privatni potrošnik z veliko težavo prišel do lesa ali pa do kakršnega koli končnega lesnega izdelka. Treba je bilo nakaznic, potrkati na marsikatera vrata in šele tako je po dolgi poti posmeznik le dosegel in dobil zaželeni les. Tudi podjetje »Les« je bilo izključno postrežno podjetje, ki je prodajalo les državnim ustanovam.

Po izidu nove uredbe pa je omenjeno podjetje šele prav zaživelo in bo prodajalo les vseh vrst, končne, polizdelke in tudi vse lesne gradbene predmete, kakor so okna, vrata, parketi in drugo — tudi za široko potrošnjo. Da pa bo podjetje kos svoji nalogi, so pred kratkim ustanovili v Mariboru, Ljubljani, Brežicah, Kranju, Novi Gorici in v Celju osrednja skladišča. V teh središčih bodo hkrati tudi trgovski lokali, v katerih bodo prodajali finalne in polfinalne izdelke, na skladiščih samih pa les vseh vrst. Na območju teh osrednjih skladišč bodo ustanavljali, čim se bo pokazala potreba, nove prodajalne. Tako bo n. pr. v Herpelju-Kozini v kratkem odprt tak lokal, kjer bodo prodajali les za Istro in Slovensko Primorje. V Ljubljani pa v Linhartovi ulici že prodajajo les za široko potrošnjo, v kratkem pa bodo v središču mesta odprli trgovski lokal, kjer bo na razpolago pohištvo in drugi končni in polizdelki. Pred dnevi so odprli take lesne trgovine v Ptuju, Murski Soboti, Lendavi in v Središču. Že prve dni poslovanja so imele te trgovine velik promet.

Kakor smo že omenili, bo na teh skladiščih in v prodajalnah na razpolago smrekov, jelov, bukov in ostali rezani les, v prodajalnah pa pohištvo, kuhinje, okna, vrata, parketi, igrače, vezane plošče, lesonit, panelne plošče in drugi lesni predmeti. Prav tako pa bo podjetje »Les«, ki ima svojo centralo v Ljubljani, prodajalo les in lesne izdelke tudi drugim republikam.

Omenjena skladišča bodo hkrati oskrbovala tudi državna podjetja in ustanove in bo s tem preprečeno nepotrebno in nesmotrno prevažanje lesa iz kraja v kraj in tudi potovanja v Ljubljano zaradi nabave lesa, bodo na ta način odpadla, ker bo mreža prodajalen dovolj razpredena na območju vse Slovenije.

Pozdrav posadke parnika »Slovenija«

Predsedstvo Prezidija Ljudske skupščine LR Slovenije je dne 1. februarja 1951 prejelo nastopni radiogram:

»1. februarja smo prevzeli našo lepo ladjo »Slovenijo«, ki ima svoje ime po vaši dični republiki. Srečni smo in ponosni, da nam je dana čast ponesti z našo slavno trobojnico v svet tudi slovensko ime in to na tako reprezentativnem brodu. Posadka »Slovenije« bo znala visoko ceniti ime naše bratske republike, kateri pošiljamo plamteče pozdrave z vzklikom: Za Partijo, za Tita!«

Kolektiv »Slovenije«

Zbor Fronte okraja Celje - okolica je postavil kandidate

Celje, 3. februarja. — Danes dopoldne se je sestal zbor Fronte okraja Celje-okolica (razširjen z zastopniki množičnih organizacij), kateremu je prisostvoval tudi podpredsednik Ljudske prosvete Slovenije in član CK tov. Fran Kimovec-Žiga. Delegati so poleg važnih gospodarskih nalog razpravljali predvsem o volitvah v Ljudsko skupščino in o predlaganih kandidatih.

V kozjanskem predelu bosta kandidirala podpredsednik vlade LRS tov. Sergej **Kraigher** z namestnikom Francem Čepinom, nameščencem v Lisičnem ter dr. Jože **Brilej,** veleposlanik v Londonu, z namestnikom Miranom Cvenkom, podpredsednikom OLO Celje-okolica.

V savinjskem predelu bodo kandidirali Mitja **Ribičič-Ciril,** pomočnik ministra za notranje zadeve (namestnik Viktor Soštar, zidar), Albin **Vipotnik,** personalni direktor Litostroja, (namestnik Zdravko Trnovšek, tkalski mojster), Lado **Kozak,** novinar (namestnik Ivan Vodovnik, poverjenik za kmetijstvo pri OLO).

V Vitanju z okolico bo kandidiral pomočnik ministra za gozdarstvo Matevž **Hace** (namestnik Slavko Verdel, direktor zadružnega sklada), v Dobrni z okolico pa Jože **Lampret,** predsednik verske komisije (namestnik Baltazar **Jezernik,** kmet).

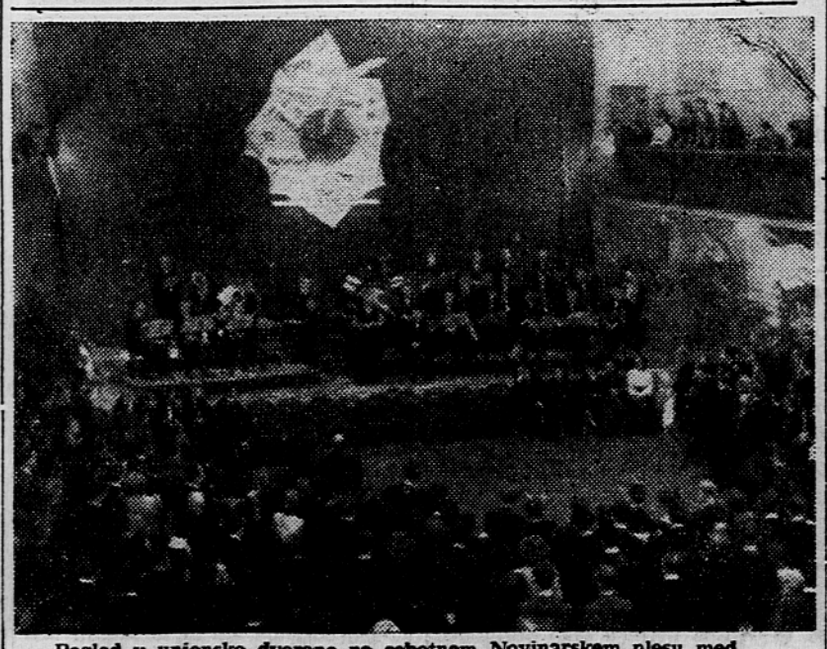
Poleg imenovanih bodo v celjskem okraju kandidirali še Alojz **Dlaci** (namestnik Jože Mravlje, sekretar okr. odb. OF), Helena **Borovšek,** predsednik Sveta za ljudsko zdravstvo (dr. Svetina, zdravnik v St. Jurju, namestnik), Andrej **Petelin,** predsednik IO OF in sekretar okr. Komiteja (Andrej Svetek, direktor železarne Store), Ivan **Pečnik,** zadružnik (Franc Tržan, zidar), Matija **Kalčič,** 4-kratni udarnik (Franc Renčl, garažni mojster, Store), Vinko **Poteko,** kmet (Franc Polak, zunanji obratovodja v rudniku Zabukovca), Mišo **Bobovnik,** predsednik OLO Celje-okolica (Martin Delakorda, predsednik okrajne kontrolne komisije), Albin **Rehar,** sekretar tovarniškega komiteja Store (Martin Urlep, šol. upravitelj, Dramlje), Dolfka **Paulus,** sekretar Okr. Komiteja LMS (Andrej Pešak, član okraj. odbora OF), Ivan **Grešak,** predsednik KLO Rečica pri Laškem (Martin Drnovšek, predsednik KLO Marijagradec).

V. S.

Obsodba zarotnikov in izdajalcev

Vojaško sodišče v Beogradu je v soboto obsodilo vseh 16 obtoženih zarotnikov in izdajalcev. Iz inozemstva poslani vohuni in zarotniki so bili obsojeni takole: na smrt z ustrelitvijo bivši trgovski pomočnik Dušan **Ilić,** na odvzem prostosti s prisilnim delom do smrti bivši podporočnik Todor **Milašinović** in šofer David **Damjanović,** bivši kapetan Milorad **Čupić** na 15, krznarski delavec Danilo **Manojlović** na 12, kmet Momir **Vojvodić** na 10, mehanik Marko **Petrović** na 13, bivši narednik Radojica **Damjanović** na 13, kmet Stanojlo **Udovčić** na 18, bivši poročnik Blagota **Bošković** pa na 12 let odvzema prostosti s prisilnim delom.

Ustanovitelje in člane beograjskega prevratnega odbora pa zadene naslednja kazen: bivši minister Velja **Popović** 12, bivši minister Kosta **Kumanudi** 10, upokojenec Milan **Rajić,** odvetnik Jovan **Zdravković** in brigadni general bivše jugoslovanske vojske Milutin **Stepanović** po 8, bivši državni nameščenec Zarko **Stupar** pa 6 let odvzema prostosti s prisilnim delom. Vsi so bili obsojeni tudi na izgubo državljanskih pravic za primerno dobo.

Pogled v unionsko dvorano na sobotnem Novinarskem plesu med nastopom operne pevke Milice Polajnarjeve (Poročilo na 2. strani)

PREDSEDNIK GENERALNE SKUPŠČINE ENTEZAM POUDARJA, DA JE TREBA ZAČETI POGAJANJA S PEKINGOM

Pekinška vlada pravi, da je sklep Generalne skupščine o razglasitvi LR Kitajske za napadalca neveljaven in nepomemben

Lake Success, 4. febr. (Tanjug). Predsednik Generalne skupščine Nasrolah Entezam je izjavil novinarjem, da je **potrebno začeti pogajanja s Kitajsko. Hkrati je pozval vse vlade in delegacije v OZN, naj mu pomagajo pri izpolnjevanju njegove naloge v Komisiji za dobre usluge.**

Zunanji minister LR Kitajske Ču En Laj je v svojem govoru v pekinškem radiu poudaril, da ima vlada LR Kitajske sklep Političnega odbora in Generalne skupščine o razglasitvi LR Kitajske za napadalca v Koreji **za »neveljaven in nepomemben«, ker predstavnik LR Kitajske ni sodeloval pri razpravi. Vlada LR Kitajske se sploh ne bo ozirala na Odbor za dobre usluge,** ki naj bi bil ustanovljen po določilih ameriške resolucije. Ču En Laj je nadalje obdolžil ZDA, da so zmeraj zavračale predloge LR Kitajske za mirno rešitev korejskega vprašanja in da so ameriški delegati ter ameriška vlada nasilno in z ustrahovanjem pripravili predstavnike nekaterih držav do tega, da so zavrnili resolucijo o sklicanju konference sedmih držav.

Ču En Laj je končno izjavil, da se bo boril za to, da bo ta resolucija dejansko propadla, ker meni, da je to edina pot k mirni rešitvi korejskega vprašanja in drugih azijskih vprašanj.

Radio Peking je ponovil uvodnik iz glasila KP Kitajske »Peoples Daily«, ki pravi, da je dolžnost kitajskega naroda, da okrepi in razširi odporniško gibanje zoper ameriško intervencijo na Koreji in da ameriška resolucija še malo ne bo zavlekla zmage kitajskih »prostovoljcev«.

Predstavnik indijskega zunanjega ministrstva je izjavil, da **namerava Indija po neuspešnih naporih za mirno rešitev korejskega spora prepustiti drugim, da stavijo svoje predloge za ureditev korejskega vprašanja. Indija še vztraja na stališču, da je treba čimprej skleniti mir in preprečiti razširitev vojne.**

V indijskem zunanjem ministrstvu zatrjujejo, da se general Rau zato ne bo pridružil Komisiji za dobre usluge, ker Indija ne verjame, da bo ta komisija v sedanjih razmerah dosegla kakršen koli uspeh.

Namestnik ameriškega stalnega delegata pri Združenih narodih Ernest Cross je po poročilu agencije France Presse danes izjavil, da **ameriška vlada ni sprejela še nobenega sklepa, da naj bi se sile pod poveljstvom generala Mac Arthurja ustavile ob 38. vzporedniku.** V lanskem decembru so ZDA predlagale tej Komisiji treh, naj se v Koreji ustanovi nevtralna cona na obeh straneh 38. vzporednika v širini približno 30 km. Ta predlog je ohranil svojo veljavo in predstavlja še zmeraj podlago za pogajanja.

Zastopnik britanskega zunanjega ministrstva je izjavil danes, da po mnenju Britanije izjava kitajskega ministra za zunanje zadeve Ču En Laja o zavrnitvi ameriške resolucije še **ni odvzela vsega upanja za mirno rešitev korejskega spora.** Britanija sicer še ni dobila popolnega besedila Ču En Lajevega odgovora, vendar kljub temu sodi, da so pogajanja še vedno mogoča. Britanija je na stališču, da **bi morala Komisija za dobre usluge kar najhitreje začeti z delom in napeti vse sile, da najde način za ustavitev bojev.**

Stalni francoski delegat v Združenih narodih Jean Chauvel je danes izjavil v radiu OZN, da ima miroljubna ureditev korejskega spora še vedno prednost. Za končni uspeh OZN, ki se bo v kratkem lotila reševanja korejskega spora na miroljuben način, pa je potrebna potrpežljivost in »po možnosti malo molčanja«.

Predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva in predstavnik pakistanskega veleposlaništva v Washingtonu sta zanikala vesti, da bi pakistanska vlada storila kakršnekoli korake v ZDA glede umika ameriškega ladjevja iz vodovja Formoze in glede ustavitve ameriške vojaške pomoči Čangkajšku. Pakistanski predstavnik je poudaril, da njegova vlada ne namerava sprožiti kakršne koli akcije v tem oziru.

Msgr. Oddi in njegovo delo

V inozemskem tisku in oddajah radia Vatikan se stalno ponavljajo najrazličnejše tendenciozne laži o preganjanju vere v Jugoslaviji, med drugimi tudi, da je skopljanski škof dr. Čekada izgnan, mariborski škof dr. Držečnik zaprt, da se »osemdesetletni duhovnik Finžgar nahaja vkovan v komunističnih zaporih v Ljubljani« itd. Istočasno pa prihajajo iz Vatikana opomini in ekskomunikacije za one duhovnike, ki sodelujejo z našim ljudstvom.

Odkod take laži in uporabljanje najrazličnejših sredstev, ki gredo predvsem za tem, da bi onemogočili patriotičnim duhovnikom v Sloveniji in drugod po Jugoslaviji sodelovanje z ljudstvom in njegovo oblastjo? Odgovor na to daje neki visok cerkveni predstavnik, ki je izjavil, da on popolnoma razume potrebo sodelovanja z ljudsko oblastjo in da bi rad preprečil ukrepe Vatikana proti poštenim duhovnikom v Sloveniji, a tega ne more, ker prihaja v Vatikan preveč negativnih poročil, ki jih pošiljajo msgr. Oddi in drugi.

Kdo pa je msgr. Oddi, kakšne so naloge in kako jih izpolnjuje?

Msgr. Oddi je prispel v Jugoslavijo v začetku lanskega leta kot svetnik vatikanskega diplomatskega predstavništva. Prišel je torej prav v času, ko je velik del slovenske duhovščine začel spoznavati, da mora tudi duhovnik sodelovati pri naporih ljudstva, ker je to njegova državljanska in patriotična dolžnost. Msgr. Oddi pa je prišel tudi v času, ko je sovražni del duhovščine na čelu s svojimi najvišjimi predstavniki nenehno pritiskal na patriotično duhovščino, naj zapusti svoje ljudstvo pri njegovih naporih, češ da je vse, kar duhovščina stori za ljudstvo in državo, le v korist sovražnikom vere in cerkve.

Večina patriotične duhovščine si je od prihoda msgr. Oddija precej obetala. Mislila je, da bo potrdil njeno sodelovanje z ljudsko oblastjo. Toda msgr. Oddi je delal prav nasprotno. Njegov poglavitni namen je bil, da odvrne patriotično duhovščino od njenih namenov in v kali zatre vsako pozitivno delovanje duhovščine. Za dosego svojega cilja ni izbiral sredstev. Začel je zbirati podatke o duhovnikih, ki pomagajo svojemu ljudstvu. Skrivaj je prihajal na škofijske ordinariate in klical v Beograd visoke cerkvene predstavnike. Lani je vse poletje »letoval« na Bledu, ker se je duhovščina Cirilmetodijskega društva pripravljala na svoj redni občni zbor, ki ga je msgr. Oddi s sovražnim delom duhovščine skušal preprečiti.

Škofijski ordinariati so zasledovali iste cilje. Zato so raševolje pomagali msgr. Oddiju in ga celo iz lastne pobude oskrbovali z »najzanesljivejšimi« vestmi, ki so bile podlaga za Oddijeva izmišljena in tendenciozna poročila. Ta »material« je potem romal v Vatikan, iz njega pa so se razvijale sankcije za one duhovnike, ki sodelujejo z ljudstvom in pa lažna propaganda o preganjanju vere v Jugoslaviji.

Ko je nekaj duhovnikov vprašalo msgr. Oddija, zakaj »ni primerno« sodelovati z ljudsko oblastjo, je odgovoril: »Proti temu se je treba boriti, a ne sodelovati. Nemogoče je sodelovati z ljudsko oblastjo. Tu ni sporazuma, tu ni kompromisa. Zapomnite si to!«

Ko torej poslušamo te laži o naši domovini v tujem tisku in radiu, vidimo, da ima zato precej »zaslug« tudi msgr. Oddi. Kot svetnik nunciature bi moral delati na zbližanju duhovščine z ljudstvom in njegovo oblastjo, a delal je prav nasprotno. Niti malo ni upravičil upov večine duhovščine, da bo pomagal urediti odnose med državo in Cerkvijo, ampak te odnose kolikor more zaostruje. -r-

---

Washington, 4. febr. (Reuter) Ameriška vlada je prepovedala, da bi uporabljali aluminij za izdelavo več kot 200 različnih potrošniških predmetov Prepoved bo dobila veljavo 1. aprila. Prav tako je prepovedana uporaba industrijskega gumija za civilne namene, počenši s 1. marcem.

S KOREJSKEGA BOJIŠČA

Ali se bodo ameriške čete ustavile na 38. vzporedniku

Čete OZN so oddaljene od Seula samo še 10 km

Washington, 4. febr. (AFP). Sporočilo ameriškega zunanjega ministrstva pravi, da s prehodom čez 38. vzporednik oziroma z ustavitvijo na tej črti še ne bi bil vzpostavljen mir v Koreji. Vojska, ki se bori proti napadalnosti v Koreji ima nalogo, obnoviti mir in mednarodno varnost na tem področju.

V poučenih krogih v Washingtonu sodijo, da **ameriška vlada ne bo storila ničesar, kar bi utegnilo vezati roke generalu Mac Arthurju v hipu, ko vse kaže, da je pod njegovim nadzorstvom ves razvoj vojnih operacij.** Tiskovni predstavnik ameriškega zunanjega ministrstva je izjavil sinoči na tiskovni konferenci spričo glasov, da se bodo ameriške čete ustavile na 38. vzporedniku, da **bodo o tem vprašanju odločile vojaške sile, ki se vojskujejo na Koreji.**

Na zahodnem delu korejske fronte se kitajske in severnokorejske sile čedalje močneje upirajo. Po poročilu štaba osme **ameriške armade imajo čete** generala Mac Arthurja na tem odseku stalen stik s sovražnikom. Enote osme ameriške armade napredujejo kljub čedalje večjemu odporu povprečno 2 km na dan. Po nepotrjenih poročilih so **prednje straže oklepnih enot in pehote sedaj še približno 10 km daleč od Seula.**

Poleg bojev na obrambni črti pred Seulom so bili danes boji tudi severozahodno od Ičona in severozahodno od Suvona. Na teh odsekih se je Mac Arthurjevim enotam posrečilo streti sovražnikov odpor, nato pa so polagoma napredovale proti severu.

Po poročilu letalskih sil pod poveljstvom generala Mac Arthurja so opazili na gorskih verigah severozahodno od Suvona na novo izkopane rove. Poročajo tudi, da se je na tem odseku povečalo število preskrbovalnih središč.

Na odseku pri Jodžuju so Mac Arthurjeve **čete nadaljevale z** izvidniškim delovanjem patrulj. Na vzhodnem delu fronte je prišlo do stika s severnokorejskimi in kitajskimi silami, niso se pa razvneli boji.

Po **sporočilu pete ameriške** letalske skupine so severnokorejske in kitajske sile dobile nova ojačenja na bojišče. Piloti so opazili severno od 38. vzporednika ob reki Congčong in blizu Andžuja približno 1400 vozil. Zlasti živahen je promet ob vzhodni korejski obali bližini Vonsona. Nato je rečeno, da so ameriške letalske sile izgubile 4 letala.

Agencija France Prese poroča, da je **danes kitajsko topništvo začelo obstreljevati sovražne postojanke s takšno silovitostjo, kakršne še ne pomnijo od začetka ofenzive Mac Arthurjevih čet 25. januarja. Ogenj je bil najhujši približno 30 km severozahodno od Suvona.**

Podpredsednik vlade LR Kitajske Kuo Mo Dže je pozval danes kitajske oborožene enote v Koreji, naj nadaljujejo borbo in viteško zastavijo vse sile da bi pregnale ameriške imperialiste iz poslednjih oporišč v Koreji. Podpredsednik vlade LR Kitajske obdolžuje ZDA, da nameravajo razširiti spopad izven korejskih meja in poudarja, da kitajski »prostovoljci« ne podpirajo samo severnokorejsko republiko, temveč varujejo tudi varnost Kitajske.«

...e Gas... zahteva nova pooblastila

Rim, 4. febr. (Tanjug). De Gasperijeva vlada je zahtevala od parlamenta nova pooblastila, s katerimi bi imela popolno prostost pri izdajanju odredb z zakonsko veljavo, ki zadevajo državno gospodarstvo. Tej vladni zahtevi so se ostro uprli socialistični in komunistični poslanci, skupina neodvisnih senatorjev in približno 90 demokrščanskih poslancev, dočim zahtevajo poslanci Saragatove in liberalne stranke določene ustavne omejitve.

Italijanski tisk poudarja, da De Gasperijeva vlada še nikdar ni imela proti sebi tako močne opozicije v parlamentu, ki zahteva ne le ustavne omejitve, ampak tudi zamenjavo ministrov gospodarskih resorov. Spričo tega položaja je prišlo do posvetovanja demokrščanske parlamentarne skupine, na katerem je De Gasperi izjavil, da je pripravljen sprejeti nekatere spremembe v vladnem osnutku, zavrnil pa je sleherni nasvet za določene spremembe v vladi. Posvetovanje je bilo za določen čas odloženo in se bo nadaljevalo, ko bo posebna komisija 29 oseb podrobno proučila vladno zahtevo, ki jo bo nato predložila parlamentu.

Tudi v istrskem okrožju bodo delavci prevzeli podjetja

Skupščina okrožnega ljudskega odbora za Istro je odobrila proračun in plan za l. 1951

Koper, 4. febr. (Tanjug). V dvorani koprskega gledališča se je včeraj začelo drugo redno zasedanje skupščine okrožnega ljudskega odbora za Istro. Skupščino je pozdravil poveljnik vojaške uprave JA polkovnik Mirko Lenac.

Poročilo o delu okrožnega ljudskega odbora je podal predsednik izvršnega odbora Julij Beltram. Dejal je, da je bilo minulo leto za istrsko okrožje leto velikih naporov za izpolnitev planskih nalog. Plan investicij je bil izpolnjen 110,35-odstotno in je dosegel znesek 360,000,000 din. Govoreč o težavah, ki so se pojavile, je Beltram poročal, da je letošnja suša skrčila pridelek krompirja na 25%, fižola na 65%, vina pa na 90% normalne proizvodnje. Na izpolnitev plana industrijske proizvodnje, ki je bila dosežena s 77,5%, je vplivalo tudi previsoko in večkrat nestvarno planiranje ter vedno večje težave pri nabavljanju surovin. Gospodarski plan za l. 1951 bo za 24,5% višji kot lanski in se bodo pasiva 50,000.000 din iz preteklega leta pokrila iz kreditov vojaške uprave. Na koncu svojega poročila je predsednik izvršnega odbora Beltram govoril o povečanju blagovnega in kupnega fonda ter doseženih uspehih na področju zdravstvene službe in šolstva.

Skupščina je nato sprejela finančni proračun in gospodarski plan za 1951. Dohodki za to leto v znesku 814,000.000 dinarjev so za 24.5% višji od lanskih. V gospodarskem planu za 1951 so določene investicije v znesku 524,000,000 dinarjev, od česar bodo v kmetijstvu porabili 16,4%, v industriji in rudarstvu 12,4%, za zgraditev stanovanj in komunalno delavnost 16,5%, za kulturno in socialno dejavnost pa 14,2%. Glavna naloga gospodarskega plana za 1951 je združitev vseh sil za nadaljnji razvoj industrije in kmetijstva ter dvig življenjske ravni prebivalstva. Plan določa med drugim izkoriščanje nahajališč boksita, obnovo premogovnika v Sečovljah, razvoj gradbene industrije, zvišanje proizvodnje pohištva za 70%, ribjih konzerv za 27%, povečanje obdelovalnih površin, večja melioracijska dela v dolini reke Mirne itd. Poleg tega je določena zidava 8 zadružnih domov, obnova in naprava cest, turističnih objektov in stanovanjskih prostorov.

Na včerajšnjem zasedanju skupščine okrožnega ljudskega odbora so soglasno in z velikim navdušenjem sprejeli sklep o upravljanju gospodarskih podjetij po delovnih kolektivih. S tem je bilo drugo redno zasedanje istrskega okrožnega ljudskega odbora končano.

Ostavka Vittoria Pellizija

Rim, 4. febr. (Tanjug). Rimski tisk piše, da je častni predsednik nacionalnega združenja italijanskih partizanov (UNPI) in član nacionalnega komiteja osvoboditve med drugo svetovno vojno Vittorio Pellizi podal ostavko na svoj položaj v UNPI, ki je pod vplivom KP Italije. V obrazložitvi ostavke izjavlja Vittorio Pellizi, da se ne strinja s sklepom ANPI o izključitvi komunističnih poslancev Cucchija in Magnanija iz Združenja italijanskih partizanov. Kakor je znano, sta Cucchi in Magnani izstopila iz Partije, ker se nista strinjala z informbirojsko politiko KP Italije.

...nekaj vrstan

Tokio, 4. febr. (Un. Pr.) Več japonskih družb za gradnje ladij je dobilo po odobritvi glavnega štaba generala Mac Arthurja iz sredstev sklada Marshallovega načrta posojilo 12,200.000 dolarjev. Družbe so že začele graditi ladje, ki jih bo skupno 24, ker jim je s tem posojilom zagotovljena polovica potrebnih finančnih sredstev, drugo polovico pa jim bodo dali na razpolago japonski kapitalisti.

Stuttgart, 4. febr. V pokrajini Württenberg-Baden je socialnodemokratska stranka dobila pri volitvah 28. januarja 28.8%, krščanski demokrati pa 28.6 odstotkov glasov. Volitev se je udeležilo samo 64% vpisanih volivcev.

Berlin, 4. febr. (AFP) Podpisan je bil sporazum o trgovini in prometu med Zahodno in Vzhodno Nemčijo, ki bo dobil veljavo 30. aprila in določa obojestranske dobave blaga v vrednosti približno 170 milijonov mark.

Rim, 4. febr. Italijansko ministrstvo za vojsko je objavilo uradno sporočilo, da se bodo morali zagovarjati pred vojaškim sodiščem vsi, ki bi nagovarjali vojaške obveznike, naj se ne odzovejo pozivom vojaških oblasti, glede vojaškega razporeda.

Proračun Svetovne zdravstvene organizacije

Ženeva, 4. febr. Izvršilni odbor Svetovne zdravstvene organizacije, ki zaseda v Ženevi, je priporočil, naj bi organizaciji odobrili proračun v znesku 7,677.000 dolarjev za l. 1952.

Generalni direktor organizacije Cheseholm je predlagal, naj bi izvršilni odbor sprejel proračun v znesku 8 milijonov dolarjev, vendar so proti temu nastopili delegati Vel. Britanije, Francije, Jugoslavije in Pakistana z zahtevo, da proračun ne sme biti večji od 7 milijonov, ker so doslej že številne države zaradi sedanjega svetovnega položaja revidirale svoje proračune. Sprejeta je bila sporazumna rešitev, za katero je glasovalo 9 delegatov, 3 delegati so bili proti, 3 pa so se vzdržali glasovanja.

Na konferenci so sklenili ustanoviti mednarodno komisijo za borbo proti veneričnim boleznim.

Pleven v Kanadi

Ottawa, 4. febr. (AFP). Med kratkotrajnim bivanjem predsednika francoske vlade Plevena in generala Juina v Ottawi so obravnavali zlasti vojaška vprašanja, ki zadevajo obe državi, pa tudi gospodarska vprašanja. Posebno pozornost so posvetili vprašanju izvoza kanadskega papirja in celuloze v Francijo.

Stavka pristaniških delavcev v Liverpoolu

London, 4. febr. (AFP). Stavki pristaniških delavcev v Birkenheadu (del liverpoolskega pristanišča) se je pridružilo tudi 9000 pristaniških delavcev v samem Liverpoolu. V dokih Liverpoola in Birkenheada počiva vse delo pri prekladanju 34 ladij. Pričakujejo, da se bo stavka pristaniških delavcev razširila na večino angleških pristanišč.

Francozi spet zavzeli mesto Pong To v Tonkinu

Hanoi, 4. febr. (Un. Pr.) Francoski glavni štab v Indokini je sporočil, da so francoske čete zopet zavzele planinsko mesto v severozahodnem delu Tonkina Pong To, ki leži 50 km zahodno od Lao Kaja, Francoskim enotam je uspelo zavrniti močne napade Ho Si Minhovih sil ob ustju Rdeče reke. Francoske čete, ki operirajo v Košinšini, so uničile 3 večja industrijska središča, katera so bila v rokah gverilcev.

Agencija France Presse poroča, da so ZDA poslale francoskim silam v Indokini še 44 letal. Spričo tega izjavljajo francoski vojaški krogi, da dosedanji uspeh in naglica, s katero pošiljajo orožje in opremo iz ZDA v Indokino, olajšujeta vojaške operacije.

Kdor je za mir na svetu in doma, bo volil kandidate Osvobodilne fronte

To geslo so sprejeli frontovci v Motniku, ko so na sestanku razpravljali o bližnjih volitvah v Ljudsko skupščino LRS. Napravili so še načrt, kako bodo počastili volitve. Sklenili so, da bodo do tega dne nakopali in napeljali na krajevne ceste potreben gramoz, tako da bodo vsa pota res lepo urejena. Preskrbeli bodo potrebno apno in do volitev prebelili vse hiše v vasi, odstranili še zadnje ruševine, prav tako pa bodo dokončno uredili stavbo krajevnega ljudskega odbora. Tako bo Motnik na dan volitev izgledal povsem prenovljen. Frontovci pa bodo ob pomoči gasilske čete in pionirske organizacije zbirali tudi razne odpadke. Lepa je tudi obljuba, da bodo pomagali vsem posestnikom pri poseki in spravilu lesa za obvezno oddajo. Pogorelcu Tomažu Punhartniku pa bodo pomagali pri stavbenih delih. Pretekli mesec so frontovci v Motniku skupno s krajevnim ljudskim odborom osnovali sadjarski, živinorejski in setveni aktiv. Živinorejski aktiv bo v kratkem začel z odkupom jalovih krav, tako da bo v Motniku ostala samo plemenska živina in bodo tako lahko ohranili in povečali živinski fond, sadjarski svet pa pripravlja čiščenje in škropljenje sadnega drevja. Člani izobraževalno uemtniškega društva so včeraj nastopili na domačem odru, prihodnjo nedeljo pa bodo gostovali v Tuhinju. V počastitev volitev bodo te dni začeli tudi z izobraževalnim tečajem.

Za motniškimi frontovci pa nočejo zaostajati frontovci v Palovičah. Še nedavno tega se paloviški frontovci niso mogli ponašati s svojim delom. Ob vsaki novi nalogi so godrnjali, posamezni člani krajevnega odbora pa so, namesto da bi bili na čelu frontne delavnosti, še sami stali ob strani. Kmalu so v Palovičah spoznali, da tako ne gre več naprej. Izključili so iz krajevnega frontnega odbora dve tovarišici, ki sta zavirali uspešno delo in izvolili nova člana. Novi odbor je prijel za delo, sodelovanje s krajevnim ljudskim odborom je dobilo prave oblike in tako so danes frontovci v Palovičah na pravi poti, da si življenje v svoji vasi uredijo tako, da se jim ne bo treba sramovati pred drugimi. F. R

Na Bledu bo kandidiral Jože Rus, podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ

Na okrajnem zboru Osvobodilne fronte v Radovljici so zastopniki frontnih organizacij predlagali in sprejeli kandidatno listo za volitve v Ljudsko skupščino LRS.

Okraj je razdeljen na 6 volivnih enot. V drugi volivni enoti bo kandidiral dosedanji poslanec in podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine FLRJ tov. **Jože Rus,** v ostalih volivnih enotah pa bodo kandidirali: Anton **Vizjak,** gozdni delavec in 12-kratni udarnik, Alojz **Pohar,** inženir v železarni Jesenice, dr. Miha **Potočnik,** pomočnik ministra za komunalne zadeve, Albin **Jensterle,** sekretar okrajnega komiteja KPS Radovljica in Anton **Toman,** pomočnik ministra za socialno skrbstvo.

V goriškem okraju so predlagali kandidate za Ljudsko skupščino LRS

V soboto, 2. februarja so na okrajnem zboru Fronte v Solkanu obravnavali volitve v Ljudsko skupščino LRS in predlagali 13 kandidatov za goriški okraj.

V prvi volivni enoti Solkan—Nova Gorica in okolica so izbrali za kandidata Mirka **Remca,** sekretarja okrajnega komiteja KP, za njegovega namestnika pa Jožefa Strukla, direktorja livarne v Solkanu. V volivni enoti Dornberg—Rihenberk so izbrali znanega primorskega pisatelja Franceta **Bevka,** goriški Kras pa bo zastopala domačinka Mirka **Mozetič,** članica Centralnega komiteja Ljudske mladine Slovenije. Ostale volivne enote bodo zastopali: Franc **Češnjevar,** direktor cementarne Anhovo, Davorin **Feligoj,** podpolkovnik JA, Dušan **Furlan,** major JA, France **Stekar,** predsednik kmečko delovne zadruge Cerovo, Miklavž **Primožič,** pomočnik ministra za novoosvobojene kraje, Albin **Dujc,** kandidat Centralnega komiteja KPS, Boris **Kalin,** akademski kipar, Bogomil **Vižintin,** Cvetko **Vodopivec** in Miroslav **Zlatnar.** -jp.

Mariborska železniška delavnica najboljša v državi

Ministrstvo za železnice FLRJ je te dni zbralo rezultate tekmovanja med železniškimi delavnicami, ki je trajalo od julija do konca lanskega leta. Tega tekmovanja se je udeležilo sedem delavnic: Niš, Zagreb, Maribor, Smederevo, Sarajevo, Subotica in Zrenjanin. Na podlagi doseženih uspehov je ministrstvo razglasilo mariborsko železniško delavnico kot najboljšo v državi. Delovni kolektiv mariborske železniške delavnice je lani presegel svoj letni plan za 12%, plan po vrednosti pa za 6%. Razen tega je mariborska delavnica pokazala najboljšo kakovost popravil pri lokomotivah in vagonih vseh vrst.

Občni zbor Matice Hrvatske

V Zagrebu je bil včeraj redni letni občni zbor Matice Hrvatske, katerega so se udeležili tudi predstavniki Matice Srpske in Srpske knjižne zadruge. Matica Hrvatska je lani založila in izdala 21 novih knjig in je med njimi 12 del hrvatskih pisateljev in znanstvenikov. Za predsednika je bil ponovno izvoljen književnik Gustav **Krklec.**

Organizacija protestantske duhovščine

Duhovniki protestantske cerkve v Jugoslaviji so ustanovili svojo stanovsko organizacijo s sedežem v Kovačici v Vojvodini. Ustanovne skupščine so se udeležili vsi protestantski duhovniki pod vodstvom škofa Starka. V imenu verske komisije LR Srbije je prisostvoval skupščini podpredsednik Prezidija Ljudske skupščine LR Srbije prota Milan Smiljanić. Skupščina je sprejela pravila ter izvolila upravo organizacije.

USPEL NOVINARSKI PLES

Za prvi povojni Novinarski ples, ki je bil 3. februarja v veliki dvorani in vseh stranskih prostorih hotela Union, je bilo tolikšno zanimanje, da so bile vstopnice razprodane že več dni prej. Celotna prireditev ni imela samo zabavnega značaja, ampak tudi svojstven kulturno družabni pomen. Umetniški del sporeda, pri katerem so ob velikem aplavzu sodelovali operni pevci Milica Polajnar, Rudolf Francl in Ladko Korošec, s klavirjem pa jih je spremljal pianist prof. Marijan Lipovšek, ter zabavni del, pri katerem so sodelovali Zabavni orkester Radia Ljubljane, Plesni orkester »Ronny« in Veseli kvintet so omogočili vsakemu udeležencu, da je prišel na svoj račun. Posebej je veljalo to za plesalce. Z nastopom treh različnih orkestrov se je na novinarskem plesu lepo prepletala tradicija slovenske plesnoglasbene ustvarjalnosti z zvoki našega najboljšega orkestra, ki v veliki zasedbi obvlada modernejšo plesno glasbo. Mojster Jenko, ki je vodil plesni večer, je izbral tak spored plesov, ki so si jih vsi plesalci najbolj želeli.

Novinarskega plesa so se udeležili tudi predstavniki našega političnega življenja, med njimi predsednik Prezidija LRS tov. Josip Vidmar, podpredsednik vlade dr. Marijan Brecelj, podpredsednik Ljudske skupščine dr. Anton Kržišnik, sekretar Prezidija Franjo Lubej, ministri Ivan Regent, Boris Ziherl, Tone Fajfar, Stane Kavčič, Jaka Avšič, Stane Bizjak, Marjan Tepina, Tomo Brejc. Med udeleženci plesa so bili dalje rektor Univerze dr. Gorazd Kušej, rektor Visoke medicinske šole dr. Božidar Lavrič direktor Opere Samo Hubad i. dr.

Ves spored je potekal v prijetnem družabnem razpoloženju in na višini, ki terja, da Novinarski ples upravičeno postane najbolj privlačna družabna prireditev.

VREME

Vremenska napoved za torek: Oblačno s krajevnimi snežnimi in dežnimi padavinami. Temperatura brez bistvene spremembe. Prevladoval bo jugovzhodnik.

Ustanovljeno je „Društvo visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev v Ljubljani“

Težnja naše socialistične demokratične družbene ureditve je, da bi vse pomembne veje družbenega uveljavljanja prehajale čimbolj iz oblastvene zapovedovalne sfere države v samoupravno področje zainteresiranih delavcev. Po tej poti dobiva socializem svojo pravo življenjsko vsebino, po tej poti se vzgajajo ljudje praktično iz dneva v dan ob svojem delu v njegove zavestne graditelje. Da je pri tem oblikovanje svobodnega socialističnega človeka s šolanjem med najpomembnejšimi problemi, leži na dlani. Jasno je na to pokazala resolucija III. plenuma CK KPJ o nalogah v šolstvu. S tem je hkrati naložila vsem tistim, ki imajo šolanje na svoji skrbi, težko odgovornost. Kos ji bodo le tedaj, če bodo s skupnimi napori razčiščevali v borbi mišljenj osnovna ideološko, politično ter znanstvenonazorska vprašanja, če bodo stalno spopolnjevali svoje strokovno znanje, razvijali iniciativnost ter izmenjavali praktične izkušnje, vse po vidiku čim uspešnejše borbe za zgraditev socializma pri nas. Gotovo je, da zahtevajo ta vprašanja na različnih stopnjah šolske vzgoje različne obravnave. Ta potreba je bila posebno živo občutena pri učnem kadru našega visokega šolstva, ki ga prejšnje oblike sindikalnega združevanja in dela v enotnem Sindikatu prosvetnih delavcev niso mogle zadovoljiti. Zato so v Beogradu že l. 1947 ustanovili Društvo univerzitetnih profesorjev, leto nato v Zagrebu, lansko leto pa še v Skoplju in Sarajevu. Ko je bil konec lanskega leta Sindikat prosvetnih delavcev razformiran, so postala ta društva obenem tudi oblika vključitve visokošolskih profesorjev in znanstvenih delavcev v Zvezo sindikatov Jugoslavije kot množične razredne organizacije naših ročnih kakor umskih delavcev. Zato so dne 1. februarja t. l. člani Slovenske akademije znanosti in umetnosti, profesorji, docenti in asistenti Univerze, Tehniške visoke šole, Medicinske visoke šole, samostojnih fakultet ter Glasbene akademije in znanstveni sodelavci na vseh teh zavodih ustanovili svoje društvo. Ustanovnega občnega zbora sta se udeležila tudi tov. Janko Rudolf kot zastopnik glavnega odbora Zveze sindikatov LRS in tov Lev Modic, pomočnik ministra za znanost in kulturo.

Za nalogo je bilo društvu določeno pospeševanje dviganja ravni pedagoškega in znanstvenega delovanja na visokih šolah ter izobrazbe socialistične inteligence, pomoč pri uporabljanju znanosti za socialistično izgraditev naše dežele, organizacijo udeležbe članov pri popularizaciji znanosti in umetnosti, pomoč pri reševanju ekonomskih problemov članov, razvijanje kulturnega in državnega življenja med njimi in končno skrb za stike in sodelovanje s sorodnimi društvi in organizacijami doma in v tujini. Društvo namerava izpolnjevati svoje naloge s prirejanjem strokovnih znanstvenih in političnih predavanj ter izdajanjem publikacij. Organizirati bo moralo svojim članom klub, ki naj postane središče vsega društvenega življenja. Osnovne delovne enote društva bodo skupine članov na vsaki fakulteti ali znanstveni ustanovi. Poleg tega pa bodo po potrebi ustanovljene še strokovne sekcije, ki bodo zajemale sorodne strokovnjake z različnih fakultet in zavodov.

Tako hoče novo ustanovljeno društvo postati ena tistih organizacijskih oblik naše socialistične demokracije, v kateri bodo do najvišje mere uveljavljani strokovni pogledi v zvezi z vprašanji našega visokega šolstva ter znanstvenega raziskovalnega dela. Tako misli društvo, da bo najučinkoviteje sodelovalo pri nadaljnji izgradnji naše socialistične domovine.

Potem ko je občni zbor sprejel društvena pravila in pravkar nakazane smernice društvenega uveljavljanja, je izbral prvi društveni upravni in nadzorni odbor. Izvoljeni so bili za predsednika rektor MVS akademik **dr. Božidar Lavrič,** za podpredsednika prorektor TVS prof. ing. Henrik Čopič in rektor univerze prof. dr. Gorazd Kušej, za tajnika pa profesorja dr. ing. Dušan Avsec in dr. Rudolf Kyovsky.

Za konec sta bili z zbora odposlani pismo CK KPS ter brzojavka CO ZSJ. V njih so udeleženci zbora zagotovili, **da bodo storili vse za vzgojo svobodnega strokovno ter kulturno široko**

KONCERT KVARTETA MASTERS

Pred dnevi je koncertiral v veliki dvorani Slovenske filharmonije kvartet Robert Masters iz Londona, ki nastopa v sestavi klavirskega kvarteta (violine, viola, violončelo in klavir).

Komorna glasba v vseh oblikah, ta najbolj prefinjena veja glasbenega ustvarjanja, je v nekaterih deželah zelo gojena, zato tudi na visoki ravni. Gotovo pa je med najredkejšimi sestavami klavirski kvartet. Stalni komorni ansambli te vrste so tudi redkost, saj imajo na razpolago zelo skromno literaturo, ki se ne more meriti z ogromno zakladnico na primer za godalni kvartet. Muziciranje v klavirskem kvartetu ni z ničimer ovirano, kajti plemenito, komorno sodelovanje klavirja more dovolj ugodno spajati zvočnost godal.

Zanimanje in razumevanje za komorno glasbo je upravičeno merilo glasbeno kulturne stopnje. Zadnji koncert kvarteta iz Londona je pokazal, da so taki koncerti ne samo privlačni, temveč celo prepotrebna hrana za naše poslušalstvo. V pogledu komornih koncertov je pri nas že dlje časa občuten zastoj, ki se nikakor ne more premakniti. Zanimivo in morda celo potrebno bi bilo poiskati vzroke za to. Ali je potreba tako poslušalcu kot izvajalcu po tem najglobljem, najintimnejšem glasbenem izživljanju pri nas res tako malo živa? Glede prvih smo po zadnjem koncertu prepričani, da ne. Glede drugih so pa vzroki verjetno globlji in bi bilo vredno osvetliti jih. Morda bi tako našli več možnosti kako spremeniti pasivnost v živahno, kakovostno dejavnost.

Koncert kvarteta R. Masters je nudil troje značilnih del. Klavirski kvartet L. Beethovna je mladostno delo priredba pihalnega kvarteta. V njem je sicer še zasidran v podedovani hajdnovski tradiciji, a sem in tja pride do izraza specifična beethovenska sila, ki se je v poznejših delih tako mogočno razrasla.

Klavirski trio W. B. Wordswortha se odlikuje po svojski melodiki in gradnji modernega izraza, ki išče ustrezne podobe sodobnemu občutenju. Ne manjka mu zanosa in izdelane kompozicijske tehnike ter predstavlja zanimivo delo sodobne angleške literature.

Klavirski kvartet Joh. Brahmsa je mojstrovina njegove zgodnje dobe, ko se skladatelj še ni pogreznil v zanj značilne globine kontemplacije.

O izvedbi vseh navedenih del moremo na kratko reči, da je bila vzorna v vseh pogledih. Če bi se skušali približati podrobnostim, bi lahko ugotovili prisotnost vseh, za tako izvajanje nujnih elementov. Ti dajo na taki stopnji dovršeno interpretacijo, pravo komorno muziciranje, ki je gotovo najobčutljivejša veja glasbene reprodukcije. Tehnična izdelanost je bila brezhibna, ton vseh instrumentov (tudi klavirja) plemenit ter ni nikoli prekoračil mej estetskega okusa. Zlit je v komorno celoto, kjer izstopajo posamezne linije le kadar je to potrebno, je bilo naravno, spontano in globoko muzikalno. Morda bo instruktivna tudi ugotovitev da so bili vsi toni, tako spevni kot energični, dosledno vibrirani. To daje vtis neprestane valovitosti in komorne ubranosti, kar vse se z močno notranjo vibracijo koncertantov druži v redko slišano skladnost.

Ves koncert je tako nudil izreden umetniški užitek, ki nam ga je nudila četvorica polnokrvnih umetnikov, ter pomeni tudi velik doprinos kulturnemu zbližanju med narodi.

Želimo, da bi podobne kulturne prireditve sprožile aktivnost v tej smeri tudi pri nas K. M.

Razstava mariborskih likovnih umetnikov

Včeraj so v Mariboru ob navzočnosti večjega števila kulturnih in drugih javnih delavcev odprli razstavo mariborskih likovnih umetnikov v »Beli dvorani« Telovadnega društva Maribor. Razstava bo odprta do 18. febr.

Kreditni odseki kmetijskih zadrug na Goriškem imajo 8 milijonov vlog

Več kakor 20 splošnih kmetijskih zadrug na Goriškem se je že pripravilo na letne občne zbore. Skupno s frontno organizacijo na vasi so izbrali kandidate za upravne in nadzorne odbore. Dobro so premislili, koga bodo volili, ker želijo, da se bo letos delo zadrug usmerilo tudi v kmetijsko proizvodnjo in ne samo v trgovino in odkup, kakor je bilo to v večini primerov doslej.

Zadrug je v okraju 83 z nad 10.000 člani gospodarjev. Razveseljive uspehe so te zadruge dosegle v organiziranju proizvodnih podjetij. Tako ima zadruga v Spodnjem Lokovcu delavnico za izdeloaanje volovskih jaromv, zadruga v Otlici delavnico za izdelovanje suhe robe, zadruga v Velikih Žabljah mizarsko kolarsko delavnico, drugod pa imajo po potrebi kovaške, čevljarske, krojaške in šiviljske ter druge delavnice, ki opravljajo članom usluge in donašajo zadrugam dohodke. Ponekod so se razvili tudi kreditni odseki, kakor na primer v Rihemberku, ki ima nad 1 milijon vlog, dalje v Kanalu, Selu, Dornbergu in drugod. Dosedaj imajo ti odseki okoli 8 milijonov hranilnih vlog.

Tudi v Preserjah na Vipavskem so pravilno usmerjali svoje delo. Sadjarski odsek je zelo skrbel za sadjarstvo. Uspeh ni izostal. Sadja so namreč pridelali toliko, kakor že dolgo ne. Samo v svojo zadrugo so ga kmetje prodali za nad 1,300.000 din. Prav lepe uspehe so dosegli tudi v vinogradništvu. Glede živinoreje pa so zaskrbljeni, kako bodo živino prehranili. Ko je načelnik živinorejskega odseka Ludvik Mihel sprožil to vprašanje na seji, je grajal tudi poslovanje okrajnega odkupnega podjetja »Promes«, češ da gre v zakol precej plemenskih teličkov, kar je v škodo naši živinoreji. Na tej seji so sklenili, da bodo s posredovanjem okrajne zveze kupili za prvo silo 200 stotov sena v krajih, ki jih suša ni prizadela. V zameno so pripravljeni dati vino ali druga plačilna sredstva.

Zadovoljiv preobrat je lani nastal tudi v kmetijski zadrugi v Rožni dolini pri Gorici. Prvi lani izvoljeni odbor se ni zanimal za izboljšanje kmetijske proizvodnje. Člani so se zaradi tega čutili prevarane in so sredi jeseni na izrednem občnem zboru prvi odbor odstavili ter na njegovo mesto izvolili novega. Od tedaj stvari dobro gredo. Na eni izmed januarskih sej so že sklepali o pomladanski setvi in določili, da bodo pridelovali čim več semen doma, krompir, ki se jim je izrodil, pa bodo zamenjali.

Je pa še nekaj kmetijskih zadrug, ki v preteklih dneh niso skrbele za vprašanje kmetijske proizvodnje, pač pa so svoje delovanje omejevale predvsem na trgovino. Te bodo morale na bližnjih občnih zborih izvoliti v upravne in nadzorne odbore ljudi, ki bodo kos svojim nalogam in bodo imeli veselje do dela. -Jp.

Učenje in delo v krožkih

to je dnevni red pionirjev v domu »Malči Beličeve« na Viču

Gojence mladinskega doma »Malči Beličeve« z Viča pri Ljubljani smo že večkrat srečali na raznih kulturnih prireditvah, kjer so nastopali v okviru pionirske sekcije KUD »Fran Levstik« kot plesna skupina.

Prva stvar, ki te preseneti, ko vstopiš v njihov dom, je bleščeča čistoča. Zaradi 83 otrok, kolikor jih je v domu, to ni malenkost. Prav tako je z dnevnim redom in celotnim življenjem v domu. Red in disciplino v domu pomaga vodstvu vzdrževati pionirska organizacija, v kateri se zrcalijo vsa prizadevanja vzgojiteljskega kolektiva doma za vsestransko vzgojo.

V domu živi 83 socialno ogroženih otrok, starih od 7 do 14 let, ki obiskujejo osnovno šolo in nižjo gimnazijo. Človek, ki jih obišče, mora že na prvi pogled spoznati, da jim gre dobro, da so vsi zdravi in zadovoljni. Vodstvo doma vestno skrbi za pravilno izmenjavo veselega razvedrila z resnim delom, ki ga poleg učenja za šolo, goje v šahovskem, filatelističnem, lutkarskem, glasbenem in igralskem krožku ter v skupini mladih tehnikov. Najmočnejša krožka sta pevska in folklorna. Vsi otroci so pa poleg tega še vneti fizkulturniki.

Dom ima stalne zveze tudi z naprednimi slovenskimi ženami v Ameriki (Chicago), ki mu pošiljajo šolske potrebščine, igrače itd. Lani so ameriške žene dom tudi obiskale. Po povratku pa so o njem pohvalno poročale v ameriških časopisih.

Gospodinjskega dela v domu nikdar ne zmanjka. Pri tem požrtvovalno pomagajo žene materinskega doma na Viču s krpanjem, šivanjem in pletenjem.

V domu je nastanjen kot gost tudi dom igre in dela. 25 otrok v njem pa s svojim živžavom skrbi, da je življenje v domu še bolj razgibano. D. I.

V Rihemberku imajo besedo volivci

Sredi februarja pred sedmimi leti je bil Rihemberk popolnoma požgan in vsi prebivalci odvedeni v pregnanstvo v razne kraje Nemčije. Vse do konca vojne je bila vas kup razvalin. Ko so se po končani vojni vrnili prebivalci na svoje domove, so si uredili med razvalinami zasilna stanovanja, obenem pa začeli z obnovo, ki so jo lanske jeseni še pospešili. Lani so dokončali lep zadružni dom ter gospodarska poslopja kmetijske zadruge. Nekateri zadružniki in zasebni kmetje še nimajo obnovljenih domov ter stanujejo v zasilnih prostorih. Zato se krajevni ljudski odbor trudi, da reši začasno stanovanjsko krizo. Na zadnjem zboru volivcev so pretresali tudi stanovanjske zadeve, pri čemer so ugotovili, da ima največji kmet v vasi in bivši gostilničar Jožef Mihel v prostorni pivski sobi, kjer bi se lahko uredilo družinsko stanovanje, skladišče za seno, katero bi imel lahko v kopici na prostem. Ko ga je partizanska vdova Silva Vidmar prosila, da bi ji dal za njo in sina skromno stanovanje v svoji hiši, jo je zavrnil, da rabi prostore zase in ne za druge. Rihemberški volivci so se nad tem zgražali in so zahtevali, naj krajevni ljudski odbor izda odločbo, da se iz prostorov odstrani seno in da soba na razpolago potrebnim. Predlagali so še, naj bi pregledali, kje bi se lahko brez škode napravila začasna utesnitev, da se omili stanovanjska kriza. jp.

Ljudska prosveta v Trbovljah

V trboveljskem okraju deluje 15 kulturno umetniških društev, od katerih so najboljša v Trbovljah, Zagorju, Hrastniku in v Radečah, medtem ko v vaseh zaostajajo. Osnovna napaka kulturno umetniških društev je ta, da premalo skrbijo za razširitev društva, zlasti primanjkuje mlajših članov. V vseh društvih prevladujejo nameščenci, delavci in kmetje pa stojijo ob strani.

Na vaseh je ljudsko prosvetno delo v rokah tečajnikov izobraževalnih tečajev, ki skrbe zato samo med tečajem. Pri tem delu sodeluje večinoma mladina, ki ji pa okrajni odbor ljudske prosvete premalo pomaga.

V trboveljskem okraju imajo tudi okrog 30 knjižnic, vendar pa jih precej od teh, zlasti manjših ne dela. Knjige zaprašene in pozabljene leže po policah in čakajo bralcev. Tako je v knjižnici rudnika Trbovlje—Hrastnik, v dnevnem kopu Dobrna—Neža in drugod. Odkar pa je knjižnica v Hrastniku dobila nove, lepše prostore, je tudi število bralcev naraslo, in sicer za 80%. Tudi delo ljudskih univerz se je zboljšalo, zlasti v Trbovljah in v Zagorju. I. O.

V Dol. Toplicah bo kmalu dograjen zadružni dom

Zadružni dom v Dol. Toplicah so v glavnem dogradili in pokrili že leta 1948, nato pa je delo zastalo. Za notranjo ureditev doma je manjkal najrazličnejši material, najobčutnejše pa je bilo pomanjkanje delavcev. Letos so frontovci sklenili, da bodo do 10. obletnice OF zadružni dom popolnoma dogradili. In res, dela v notranjosti doma hitro napredujejo, saj frontovci z veseljem pomagajo, a prav tako tudi delavci gradbenega podjetja »Pionir« iz Novega mesta. Edina ovira je še pomanjkanje električnega materiala.

Na otvoritev zadružnega doma se pripravlja kulturno umetniško društvo, ki bo imelo tedaj slavnostni spored.

Lepa vprizoritev Nušičeve komedije »Dr.« pri Sv. Luciji

Prosvetno društvo »Soča« iz Kanala je gostovalo v Sv. Luciji v obnovljeni prosvetni dvorani in uprizorilo Nušičevo komedijo »Dr.«, ki je zelo ugajala. Predstave se je udeležilo veliko število ljudi iz bližnje in daljnje okolice. Igra je bila dobro pripravljena, posebno pozornost občinstva pa je vzbudil nosilec glavne vloge, ki je svojo težko nalogo izvrstno izpolnil. oj.

Kako vnovčujejo zadruge svoje fakture

Zvezni finančni minister je izdal dopolnitev k navodilu za izvajanje uredbe o medsebojnem plačevanju v gospodarstvu. Po tem navodilu lahko zadruge, zadružne organizacije in njihova podjetja z veljavnostjo od 1. februarja vnovčujejo svoje fakture avtomatično po predpisih uredbe, če se faktura vnovči na breme tekočega računa komitenta, ki je vključena v sistem plačevanja po uredbi. Če je bila zadruga (zadr. organizacija, podjetje) po prejšnih predpisih vključena v sistem medsebojnega plačevanja, lahko predloži zaradi avtomatičnega vnovčenja tudi fakture, ki so bile izdane pred 1. januarjem 1951. S tem so zadrugam, zadružnim organizacijam in njihovim podjetjem priznane olajšave pri vnovčevanju faktur, kadar je kupec vključen v sistem medsebojnega plačevanja po uredbi. Ne more pa zadruga (zadr. organizacija, podjetje) avtomatično vnovčiti fakture, če je kupec zadruga, zadružna organizacija ali zadružno podjetje. Če je kupec zadruga, mora prodajalec pozvati kupca, naj izda banki nalog za plačilo, če ne more fakture vnovčiti iz vnaprej zagotovljenega kritja.

Veseli Kurent je obiskal pionirje 18. terena v Šiški ter jih navdušil s svojimi okusnimi maskami, razigranim rajanjem ter toplim in mrzlim prigrizkom. Po vsebinsko in materialno bogati novoletni jelki ter po zanimivem in slikovno bogatem predavanju o umetnosti fotografiranja je to že tretja prireditev v letošnjem letu, ki so jo žene tega terena preko svojega aktiva za vzgojo pionirjev pod skrbnim in naravnost vzornim vodstvom tov. Vere Bajerjeve priredile številnemu in kričavemu terenskemu drobižu ter s tem popolnoma osvojile njegova drobna srčeca. Zdaj pa stoje ti srečni pionirčki in pionirke pred novim dogodkom in pred nalogo, ki jih navdaja z nemalo skrbjo — na vrsti je resen in »težak« pouk v igranju šaha. —mis—

Zakaj je ukinjena registracija koles

Nedavno je izšlo v dnevnem tisku obvestilo, da je za letošnje leto ukinjena registracija koles. Večina kolesarjev je ukrep pozdravilo, so pa tudi poedinci, ki ga kritizirajo, češ, z ukinitvijo registracije se bo povečalo število tatvin koles.

Vsako letna registracija koles je terjala ogromno materiala in administrativnega dela, od državljanov pa mnoga pota ter zamudo časa. Statistično je dokazano, da je najdenih koles na podlagi registracije zelo malo ukradenih koles. — Tatovi imajo posebne trike z ukradenimi kolesi ali z njih poberejo vse uporabne dele in ostalo odvržejo, ali pa kompletno kolo popolnoma spremenijo in vsekajo v okvir novo tovarniško številko. Varnostni organi so odkrili že več tatov koles, toda skoraj vedno brez pomoči registracije.

V Ljubljani je veliko koles. Ljubljančanom služi kolo za vožnjo v službo, za opravke v mestu, izlete itd. Kamor pridejo, navadno prislonijo kolesa ob hiše, izložbe, robnike pločnikov itd. — Včasih so nekateri hodniki že kar natrpani s kolesi, ovirajo promet in kvarijo hiše; tatovi pa imajo možnost, da si kolesa laže izbirajo. V večini primerov so kolesarji za tatvine krivi sami. Če bi hoteli miličniki loviti tatove koles na ulici, bi se morali kolesarji vsak čas ustavljati in legitimirati. Gotovo to ne bi bilo prijetno za kolesarje.

Toda tudi mestni ljudski odbori bi morali podvzeti korake, da se odpravi puščanje koles ob hišah. — Včasih so imele trgovine in lokali pred hišami posebna stojala za kolesa. Danes, ko je v Ljubljani najmanj še enkrat toliko koles kot pred vojno in ko je dnevno ogromen dotok koles iz okolic teh stojal ni nikjer. Kam s kolesi? Uradi, ustanove in podjetja, bi lahko preskrbeli za shrambo koles svojih uslužbencev. Za ostale državljane pa naj bi uredili javne prostore za shranjevanje koles, kjer bi proti primerni odškodnini prevzelo čuvanje mogoče invalidsko združenje. S shranjevanjem koles bi zmanjšali število tatvin, izboljšali varnost prometa in preprečili okvaro hiš, izložb itd. Stroški za tako rešitev bi bili prav gotovo malenkostni v primeri s koristmi, ki bi jih imeli kolesarji sami in mestni ljudski odbor.

Notranja uprava naj bi opozorila vse mehanične delavnice, ki popravljajo kolesa, da ne smejo prevzeti v popravilo nobenega kolesa, dokler se ne izkaže lastništvo. Državljani pa naj opozorijo bližnjega organa ljudske milice, če jim je sumljivo, da ima kdo ukradeno kolo. Vsi državljani in kolesarji bomo podprli take ukrepe. Ukinitev registracije koles pa pozdravljamo kot premišljen korak, ki ustreza današnjemu odpravljanju birokracije. D.

Ministrstvo za znanost in kulturo LRS javlja, da je umrl dolgoletni upravnik univerzitetne knjižnice v Ljubljani, dopisni član Slovenske akademije znanosti in umetnosti

DR. JANKO ŠLEBINGER

Zaslužnega kulturnega delavca bomo ohranili v častnem spominu.

•

Slovenska akademija znanosti in umetnosti v Ljubljani sporoča žalostno vest, da je umrl dopisni član razreda za filološke in literarne vede

DR. JANKO ŠLEBINGER,

zaslužni slovenski bibliograf.

Svojemu članu in neumornemu znanstvenemu delavcu bo ohranila Akademija trajen hvaležen spomin.

•

Narodna in univerzitetna knjižnica in njeni uslužbenci javljajo, da je 3. februarja v Gornji Radgoni preminul dolgoletni upravnik Narodne in univerzitetne knjižnice, zaslužni kulturni delavec, slovenski bibliograf

DR. JANKO ŠLEBINGER

Dobrega predstojnika, vzornega učitelja in očetovskega prijatelja ohranimo v najlepšem spominu! 465-a

•

Društvo bibliotekarjev Slovenije sporoča, da je umrl

DR. JANKO ŠLEBINGER,

zaslužni slovenski bibliograf in bibliotekar. Ohranili mu bomo časten spomin.

Marljivi zadružniki v Šmartnem ob Dreti so uredili svoje ohišnice

Delovna zadruga v Šmartnem ob Dreti deluje od 10. aprila 1949. V kratkem času je prebredla prve težave in dosegla zlasti v živinoreji lepe uspehe. Lani so oddali vse predpisane količine pridelkov. Le v krompirju zaradi suše niso mogli v celoti izpolniti oddajne obveznosti, zato pa so oddali več fižola in ajde.

Med zadružniki je najmarljivejši **Ivan Glojek**, ki skrbi za konje. Lani je opravil 411 delovnih dni. Pogosto vstaja že ob 1 ponoči, da pripravi konje za dolge vožnje na postajo v Šmartnem ob Paki. Pri poljskih delih pa se je najbolje izkazal **Franc Kobale**, ki je opravil 418 delovnih dni. Zelo marljiva je tudi **Marija Jereb**, ki je pri živinoreji napravila 433 delovnih dni. Končno pa je treba omeniti še **Pepco** Glojek, ki mora skrbeti za nad 70 let staro mater in dva otroka, pa je lani kljub dolžnosti v gospodinjstvu opravila 291 delovnih dni.

Zadruga v Šmartnem ob Dreti je lani uredila tudi svoje ohišnice. Na vsakega člana zadruge pride po pet arov ohišnice, tako da ima največja družina skupaj 30 arov ohišnice. Njihov delovni dan bo letos vreden okoli 110 dinarjev.

Zadruga se bo posvetila predvsem živinoreji, za katero ima ugodne možnosti. Pa tudi orne zemlje ne bo zanemarjala in bo verjetno v kratkem dobila svoj traktor. Ker imajo dobro organizacijo dela, trdijo zadružniki, da se ne bojijo tekmovanja s sosedno zadrugo v Bočni, ki je doslej najboljša delovna zadruga v šoštanjskem okraju. F. L.

Tov. Ivan Glojek

Nova naprava za preprečenje prometnih nesreč

Ko se vlak bliža postaji in ni zanj prostega tira, je uvozni signal postavljen v lego »stoj«, kar pomeni, da se mora tam vlak ustaviti. Iz enega ali drugega vzroka pa se lahko zgodi, da strojevodja ta signal prezre in nadaljuje vožnjo proti postaji, kar lahko dovede do nesreče. Da bi se take nezgode preprečile, je tov. Alojz Sterżaj, strojevodja v postojnski kurilnici, iznašel preprosto napravo. Del naprave je montiran na vlakovnem stroju, drugi del pa je ugrajen v progo pred uvoznim signalom. Če pripelje vlak pred zaprti signal, naprava avtomatično zapre ravnalo, pritisne zavore in sprosti parno piščalko, ki prične dajati znake. Vlak se tako brez strojevodje in zavirače v ustavi. Naprava je bila že preizkušena pred posebno komisijo šempeterske železniške direkcije in jo bo mogoče kmalu tudi v praksi uporabljati, kar bo preprečilo marsikatero prometno nesrečo.

Lahko se tudi zgodi, da med dvema postajama vozita istočasno dva vlaka, bodisi v isti ali pa v nasprotni smeri, kar lahko povzroči trčenje ali nalet vlakov. Tov. Sterżaj je mnenja, da bi z dvema magnetoma onemogočil take nepravilne in nevarne vožnje in upa, da bo uspel tudi s to drugo svojo zamislijo. D.

Politični študij v Dol. Toplicah

Odbor Osvobodilne fronte v Dol. Toplicah je za svoje člane uvedel štirinajstdnevni politični študij, ki ga bodo imeli po predavanju ljudske univerze. Študij bo udeležence seznanil z vsemi važnimi domačimi in svetovnimi političnimi dogodki. Obisk študija je zadovoljil, vendar bi se ga morala številneje udeleževati zlasti mladina. G.

LJUDSKI MAGAZIN NA-MA, CELJE

obvešča vsem svojim odjemalcem, da imamo na zalogi različno tekstilno blago za perilo in oblačilo, čevlje po meri in po okusu, po izbiri prvovrstna emajlirana posoda, za darila so na zalogi stekleni servisi, za pecivo, kompot, liker in vino, kakor tudi kristalne vaze od svinčenega kristala. Prispel je cement, ravnotako prispeva različno prvovrstno blago za električno inštalacijo za gospodinjstvo in gospodarstvo. Kmetje in delavci, oglejte si Ljudski magazin, Celje, ker za vsakega je možen nakup s kmečkimi in industrijskimi boni.

OD 9. DO 24. FEBRUARJA

ŽREBANJE SREČK 18. KOLA
SREČKO KUPIŠ V VSAKI TRAFIKI

DNEVNE VESTI

KOLEDAR

Ponedeljek, 5. februarja: Agata, Jagoda.
Torek, 6. februarja: Pust, Doroteja.

SPOMINSKI DNEVI

5. II. 1874. — Rojen v Trebinju srbski pesnik Jovan Dučič.

5. II. — 1944. — Akcija na idrijski rudnik: minerska skupina je v globini 386 m minirala črpalke in električno napeljavo. V času napada je bilo v Idriji 2000 Nemcev.

DEŽURNA LEKARNA

Centralna lekarna, Tromostje, Trg Franceta Prešerna 5.

•

Promocija. V soboto je promoviral na medicinski fakulteti v Ljubljani za doktorja vsega zdravilstva tovariš **Ivan Verdelj.** Čestitamo!

ŠPZ! Prijavljenci za Pohorje — sestanek 7. febr. ob 19. na Univerzi, soba 123.

DIT — Gradbena sekcija vabi vse inženirje in tehnike gradbene stroke, da se udeležijo občnega zbora Društva inženirjev in tehnikov LRS gradbene sekcije, ki bo v četrtek 8. februarja v dvorani ministrstva za gradnje LRS, Cankarjeva c. 1. ob 20. uri. — DIT — gradbena sekcija.

Pozor! Trgovska podjetja in zadruge! Kmetijska zadruga Turnišče, Prekmurje ima na zalogi večjo količino cekrov iz rogoza razne velikosti, po 92, 108, 134 din za komad franko železniška postaja Beltinci.

Cenjenemu občinstvu javljam, da sem ponovno odprl mehanično delavnico za vsa popravila koles v Kolodvorski ulici št. 8 (vogal Dalmatinove — Kolodvorske ulice). Sprejemam vsa popravila in generalno čiščenje koles. Se priporočam LAZAR Ferdo.

Pričela sem samostojno šivilsko obrt. Salon IVICA, Stari trg 2. Sprejemam naročila.

Pozor gospodinje! Opozarjamo gospodinjstva, laboratorije in ostale interesente, ki posedujejo pripravo za uporabo butan plina v jeklenkah, da si lahko nabavijo butan plin pri našem podjetju. Vsa nadaljnja pojasnila daje uprava Uugopetrola, Ljubljana, Tyrševa cesta 33.

POZOR! Uprava podjetja Jugopetrol Ljubljana poziva vse potrošnike tekočih goriv in maziv, da v roku 8 dni vrnejo vso embalažo, ki jo imajo izposojeno nad 1 mesec po prevzemu blaga. Potrošnikom, ki v danem roku ne bodo vrnili embalaže ne bomo izdali blaga v naši embalaži.

GLEDALIŠČE

DRAMA LJUBLJANA

Sreda, 7., ob 20: Krleža: Vučjak. I. repriza. Izven.
Četrtek, 8., ob 20: Krleža: Vučjak. II. repriza. Izven.
Sobota, 10., ob 20: Cankar: Za narodov blagor. Red D.

OPERA

Torek, 6., ob 20: Wolf-Ferrari: Zvedave ženske. Red E.
Četrtek, 8., ob 14: D. Švara: Veronika Deseniška. Zaključena predstava za gimnaziji Kočevje in Ribnica.
Petek, 9., ob 20: Mascagni: Cavalleria rusticana. Leoncavallo: Glumači. Zaključena predstava za sindikat Železniške direkcije.
Sobota, 10., ob 20: Wolf-Ferrari: Zvedave ženske. Red B.
Nedelja, 11., ob 20: D. Švara: Veronika Deseniška. Izven in za podeželje.

VESELI TEATER 90' IZ LJUBLJANE Dom sindikatov (Miklošičeva cesta)

Ponedeljek, 5. jan. ob 19. in 21.
Torek, 6. jan. ob 19 in 21.
Predprodaja vstopnic v Domu sindikatov v ponedeljek in torek od 18. dalje.

KUD VINKO SIMONČIČ GAŠPER Dolenjska cesta 35 — Dom OF

Torek, 6. febr. ob 20: Večer smeha in zabave.

SLOVENSKO NARODNO GLEDALIŠČE V MARIBORU

Torek, 6. febr. ob 20: Ch. Gounod: »Faust« Margareta — Hilda Tavčar-Presetnikova, Mefisto — Miro Gregorin, Faust — Kristančič Marjan, Marta — Adalberta Thumova, Valentin — Karlo Kamušič. Red D.
Sreda, 7. febr. ob 20: L. Hellman: »Kobilice«. Red LMS-1.

PREDAVANJA

CENTRALNA LJUDSKA UNIVERZA

Torek, 6. febr. **Impresionizem v glasbi.** Predava dr. Vodušek Valens v mali filharmonični dvorani ob 20. Predavanje spremljano s primeri na klavirju in gramofonskimi ploščami.

Vabimo vas na predavanje, ki ga bo imel ing. Oskar Jug: »Tračna žaga kot osnovni stroj v lesni industriji«. Predavanje bo 7. febr. v dvorani Ministrstva za gozdarstvo v Parmovi ul. 37 ob 20. DIT — gozdarstvo in lesne industrije.

KONCERTI

V Kranju bo v četrtek 8. februarja ob 20. koncert moškega zbora »Prešeren« pod vodstvom Petra Liparja.

KINO

LJUBLJANA: UNION: ameriški film: »Njen otrok«. Kratki film. Govori Moskva. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. MOSKVA: ameriški film »Humoreska«. Brez žurnala. Predstave ob 14.30, 16.45, 19.15 in 21.30.. SLOGA: ameriški film »Brzojav na zahod«. Kratki film. — Dr. France Prešeren. — Predstave ob 16.15, 18.15 in 20.15. TRIGLAV: nemški film »Corona«. Srbski mesečnik 25. — Predstavi ob 18. in 20. — ŠIŠKA: sovj. film »Vlak pelje na vzhod«. — Kratki film Zima. LITOSTROJ: sovjetski film »Prelepa Vasilijca«. Kratki film Gradič. Predstava ob 20. VEVČE: amer. film »Zapeljivka iz Novega Orleansa«. Srbski mesečnik 30. Filmske novosti št. 23.
MARIBOR: PARTIZAN: ameriški film »Brzojav na zahod«. Kratki film. — France Prešeren. UDARNIK: ameriški film »Humoreska«. Brez žurnala.
CELJE METROPOL: italijanski film »Pod soncem Rima«. Filmske novosti 45. DOM: ameriški film »Zvezde gledajo z neba«. Mesečnik JA 13.

PRESKRBA

DELITEV MESA ZA MESEC FEBRUAR 1951

Poverjeništvo za trgovino in preskrbo MLO v Ljubljani obvešča potrošnike, da si lahko v prihodnjem tednu od 5. do **10. februarja** nabavijo vsaki dan meso in mesne izdelke **na odrezke** za mesec živilskih **nakaznic za mesec** februar in sicer:

R-1a jam 1.750 g in 250 g mesnih izdelkov, R-1a 1.500 g mesa in 250 g mesnih izdelkov, R-1b 1.250 g mesa in 250 g mesnih izdelkov, R12a 750 g mesa in 250 g mesnih izdelkov, R-Ž 1, R-Ž 2, R-1, RS-1 500 g mesa in 250 g mesnih izdelkov, R-2, RS-2 750 g mest, R-3, RS-3 500 g mesa, D-1, D-2 250 g mesa, D-3 500 g mesa, SO-1, SO-2, PO 250 g mesa in 250 g mesnih izdelkov.

Meso si lahko nabavijo tudi bolniki, noseče žene, dajalci krvi, doječe matere in udarniki. **Od ponedeljka, 5. febr. do petka, 9. febr.** bodo delile meso od 7 do 12 in od 14 do 18 sledeče prodajalne mesa: Zaloška c. 28, Šmartinska 12, Linhartova 1, Št. Vid, Celovška c. (na trgu), Rožna dolina c IX/13, Zeljarska 1, Polje, Zalog in poslovalnice na trgu. **V soboto, 10. febr.** bodo delile meso neprekinjeno od 6 do 18 vse prodajalne mesa. Ostala navodila za delitev mesa bodo nabita na vidnem mestu v poslovalnicah.

ŠOLSTVO

ENOLETNA GOZDARSKA ŠOLA v Krombergu pri Novi Gorici

razpisuje natečaj za sprejem novih gojencev. Pogoji za sprejem so: 1. starost 17 let, 2. telesno in duševno zdravje ter telesna sposobnost za gozdarsko službo, 3. uspešno dokončana osnovna šola. — Prošnji kolkovani z 10 din je treba priložiti življenjepis, zadnje šolsko spričevalo, rojstni list, potrdilo o nekaznovanju, zdravniško spričevalo in potrdilo o premoženjskem stanju. Stanovanje s hrano je v internatu brezplačno. Prošnja naslovljena na Gozdarska šola Kromberg, pošta Nova Gorica, je vložiti do 20. februarja 1951. O sprejemu v šolo bodo prosilci pravočasno obveščeni.

OBVESTILA

OPOZORILO

Vsa podjetja lokalnega gospodarskega, zadružnega, javnega in republiškega značaja na področju MLO-Ljubljana, obveščamo, da prične komisija za tehnične preglede poslovati 12. febr. **za vsa** motorna vozila dnevno od 8. do 13. na Vilharjevi cesti. **Opozarjamo pa, da se** osebna vozila, ki niso sistemizirana in za katera podjetja nimajo odločbo o sistemizaciji **ne bodo** tehnično pregledana niti registrirana. Zato pozivamo, da oddajo podjetja vsa **nesistemizirana** osebna vozila takoj podjetju »Slovenija avto« na Vilharjevi cesti (jama). — Poverjeništvo za lokalni promet MLO — Ljubljana.

POZIV

Na temelju **odločbe Vlade LRS štev.** c-1378/2 od 24. jan. 1951 o prenehanju poslovanja **Podjetja za razdelilne naprave in daljnovode Elektroprenos Maribor** je to podjetje prešlo v likvidacijo s 31. dec. 1950. **Pozivamo vse dolžnike in upnike, da plačajo dolgove in prijavijo terjatve najkasneje do 28. februarja 1951. Likvidatorji.**

OBVESTILO

Roki za opravljanje strokovnih izpitov iz gradbene stroke v 1. 1951. so sledeči: 1 rok mesec marec — prijave poslati do 15. februarja, 2 rok mesec maj — do 15. aprila, 3 rok mesec avgust — do 15. julija, 4 rok mesec november — do 15. oktobra. Podrobnejša navodila o polaganju strokovnih izpitov dobite v novem programu za strokovne izpite gradbene stroke, ki v kratkem izide. — Ministrstvo za gradnje LRS.

UPNIKOM IN DOLŽNIKOM

Industrijski magazin **Bombažne predilnice** in tkalnice, Tržič, preide z dnem 31. januarja 1951 v likvidacijo. **Pozivajo** se vsi upniki in dolžniki, da prijavijo svoje terjatve odnosno da poravnajo **svoje obveznosti do 15. febr. 1951. Pozneje prispele terjatve se ne bodo upoštevale, dolgovi pa se bodo izterjali po sodišču.** Likvidacijski odbor.

IZID NATEČAJA za idejne skice razstavnega prostora FLRJ na mednarodnem sejmu v Milanu

Na sestanku 24. in 25. januarja je žirija določila naslednje. Ker nobeden od udeležencev ni v celoti zadovoljil razpisu natečaja, je žirija določila, da se nagrade povišajo in razdele na dve nagradi po 20.000 dinarjev, ena 8000 in en odkup 5000 dinarjev. Nagrajeni so: šifra 43663 arh. Jurič Vinko in Zdvoržak Tanja iz Sarajeva. Šifra 99699 arh. Schalk Branko in Benažič Mirko iz Zagreba po 20.000 dinarjev. Šifra 20002 abs. arh. Cvetič K. Milorad iz Beograda 8000 din. — Šifra 70419 odkup v znesku 5000 dinarjev. Nagrade bodo izplačane po pošti. — Nenagrajena dela bodo udeležencem vrnjena. — Iz Trgovinske komore FNRJ, Beograd.

LJUDSKA UPRAVA št. 2

vsebuje članke o zakonu o delu okrajnih, mestnih in rajonskih ljudskih odborov, o zakonu o zborih volivcev, o svetih državljanov in komisijah državljanov z obsežnejšimi razlagami najvažnejših določb. Nadalje obravnava vlogo svetov za ljudsko zdravstvo pri reševanju gospodarskih vprašanj, značilnosti proračunov ljudskih odborov v letu 1951, zatem obširneje pojasnjuje, kako si davčni zavezanec (kmet, obrtnik, hišni posestnik) sam izračuna letno davčno obveznost; sledijo še članki, kako ljudski odbori izvajajo uredbo o povračilu potnih stroškov, kakšno statistično sliko si lahko napravijo krajevni ljudski odbori in drugi članki. V rubriki Iz dnevne prakse sta nekatere načine svojega dela prikazala Mestni ljudski odbor Ljubljana in Okrajni ljudski odbor Ptuj. Sledijo še odgovori na nekaj pomembnih predlogov in vprašanj ljudskih odborov. Precejšnjega praktičnega pomena je tudi sestavek o sodelovanju ljudskih odborov z založbami z vidika varčevanja v državni upravi. Številko zaključuje pregled najnovejših zveznih in republiških pravnih predpisov. Ljudsko upravo izdaja Svet vlade LRS za zakonodajo in izgradnjo ljudske oblasti. Naroča se pri Upravi Uradnega lista LRS, Ljubljana, Gregorčičeva ul. 23. Letna naročnina 120 din, posamezna številka 10 din.

UMRLI

Moj zvesti življenski tovariš **DR. JANKO SLEBINGER,** naš predobri atek oziroma dedek, svak itd. je danes 3. febr. v Gornji Radgoni po dolgem in težkem trpljenju našel svoj večni mir. Olga žena, Vladimir, Ciril, Vera, Zora otroci; Vojan, Barica, Jasna, Bojanček,, Mirica, Breda in Istok vnuki. Prosimo tihega sožalja. 463-a

Potrti javljamo vsem znancem in prijateljem žalostno vest, da je po težki bolezni prenehalo biti zlato srce predobrega moža, zlatega ata, starega ata, brata in strica **IVANA PLETERSKYA,** posestnika na Zdolah pri Brežicah v 69 letu starosti. Pogreb bo na Zdolah v torek ob 10 dopoldan. Globoko žalujoči, žena Mici, hčerki Marica por. Tomažič, Dragica, sinovi Slavko, Joško, Rudi, Tonček in ostalo sorodstvo, Zdole, Ljubljana, Niš, Osijek, Cerklje ob Krki, pri Brežicah. 462-a

V globoki žalosti naznanjamo, da je po dolgi in mučni bolezni umrla 4. febr. naša predobra mama, babica, prababica, teta in tašča **MARIJA PESTOTNIK** roj. **Petrič,** vdova po pekovskem mojstru. Drago pokojnico bomo spremili k večnemu počitku v torek **6. febr. ob 15** iz kapelice sv. Marije na Žalah. Žalujoči: Pepca por. Berlot, Janez, inž. Dančí otroci; Minka, Sonja, Pepca snahe; vnuki in ostalo sorodstvo. Ljubljana, 4. februarja.

Lavantinski stolni kapitelj naznanja duhovnikom, da je 3. febr. po kratki bolezni umrl stolni kanonik **DR. IVAN ŽAGAR.** Pogrebne slovesnosti so bile v ponedeljek 5. febr. v stolnici v Mariboru.

Po težkem trpljenju nas je za vedno zapustil naš ljubljeni, nadvse dobri mož, oče, brat, stric, bratranec in svak **ALOJZ METELKO,** drž. upokojenec. Pogreb nepozabnega pokojnika bo 6. febr. ob 14.30 z Žal, iz kapelice sv. Jožefa. Žalujoča žena Marija, hčerka Marija, sin Slavko, brata Ivan in Anton, sestra Ana, družine Metelko, Lekše in ostalo sorodstvo. Ljubljana, Rochdale, Raka, 4. febr. 1951.

ZAHVALE

Ob težki izgubi našega očeta, moža, starega očeta **MATEVŽA LUKANCA,** st. čutimo dolžnost, da **se prisrčno zahvalimo** vsem, ki ste ga **spremili na njegovi zadnji poti,** mu **poklonili vence** in cvetje in z izrazi sožalja z nami sočustvovali. **Posebno** zahvalo izrekamo pevcem, godbi in gasilski četi Tržič za njihov trud in požrtvovalnost. Vsem in za vse iskrena hvala. Lukančevi. 468-a

Zahvaljujemo se vsem, ki so spremili našo ljubljeno mamo **ANO KNEZ** na njeni zadnji poti. Obenem se zahvaljujemo vsem, ki so ji poklonili cvetje in nam izrekli sožalje. Žalujoči Knezovi.

Vsem, ki ste ob izgubi najine nepozabne žene in matere **MIRE GRIMŠIČ** z nama sočustvovali, ji darovali cvetja in jo spremili na njeni zadnji poti v Novem mestu in Ljubljani, se najiskreneje zahvaljujeva. Žalujoči mož Rajko in sin Boris. Novo mesto, 30. jan. 407-a

Vsem, ki ste nam ob izgubi naše drage sestre in tete **MARIJE MERKUN** stali ob strani, ji poklonili vence in cvetje ter jo spremili na njen zadnji dom, iskrena hvala. — Borovnica. Žalujoči ostali. 403-a

MALI OGLASI

INŠTRUIRAM nemščino in francoščino učence srednjih šol. Naslov v oglasnem oddelku. 632

OPREMLJENO SOBO, kjerkoli v Ljubljani ali njeni bližini, išče študent filozofske fakultete. Po dogovoru bi lahko pomagal gimnazijcu pri učenju. Ponudbe na ogl. odd. pod »Uspeh«. 633

OPREMLJENO SOBO v bližini Litostroja, zelo lepo in suho, zamenjam za sobo v centru Ljubljane ali vsaj v bližini. Ponudbe na ogl. oddelek pod »Uslužbenec — Šiška«. 634

PREKLICUJEM žalivke o Humac Mariji in Sonc Matiji. Gosar Katarina. 635

VELIKO SOBO zamenjam za manjšo kjerkoli v Ljubljani. Vprašati od 14. naprej Vodnikova 65. Marc Alojzij. 636

RAZGLAŠAM za neveljaven izgubljeni blok menza VTP št. 5. Puharič Krešo. 637

ZAMENJAM parketirano sobo s kabinetom ob tramvajski progi, za dvo ali enosobno stanovanje, kjerkoli. Ponudbe pod »Zamenjava 10« na oglasni oddelek. 640

1. FEBRUARJA sem našel ob pivovarni Union žensko jopo. Naslov v oglasnem oddelku. 642

ENOSOBNO stanovanje s kabinetom pri Tovarni hranil zamenjam za karkoli v centru. Naslov v ogl. odd. 644

EKONOMAT SNG, Prešernova 13 kupi 2 para staromodnih lakastih (amerikanske) čevljev št. 39 in 38. 646

LEPO sobo ev. s kuhinjo, 4 minute od žel. postaje Vižmarje, zamenjam za prazno, lepo sobo Šiška—Ljubljana, blizu tramvajske postaje. Ponudbe pod »Nujno« na ogl. oddelek. 647

DNE 31. jan. se je izgubila parketna latva. Pošten najditelj se naprosa, da jo vrne za nagrado. Avtopodjetje, Tyrševa 33, skladišče. 650

NAPROŠAM tovariše, ki so bili skupno v zaporu s pok. Rorišek Milanom iz Litije, v zaporih Št. Vid — Begunje, nato internirani v Nemčiji, lager Prikentau, Šlezija. Posebno je naprošena oseba, s katero sta skupno pobegnila iz taborišča v Ljubljano. Nujno mi je potrebna izjava, koliko časa se je nahajal v internaciji. Javite pismeno ali ustmeno na naslov Likovnik Heda, Litija 33 ali Ljubljana, Šmartinska 22. Stroške povrnem. 675

SNEŽNE RAZMERE V SLOVENIJI DNE 5. FEBRUARJA

Planica 220 cm posrenjen, temp. —3° C, Jezersko 54 cm, temp. 2° C, Slovenjgradec 3 cm, temp. 1° C, Celje 8 cm, temp. 0° C, Maribor 8 cm, temp. 1° C, Murska Sobota 5 cm, temp. —1° C, Novo mesto 5 cm, temp. 0° C.

Peskanje - ukrep za povečanje kmetijske proizvodnje - v zastoju

TAKO SE JE ZAČELO

Januarja 1947 se je pojavil na slovenskem podeželju svojevrsten aktivist **Karel Vrenk,** uslužbenec ministrstva za kmetijstvo. Iskal je kmetovalce dobre volje in jih izpraševal, kako so kaj zadovoljni z rodovitnostjo svojih polj, travnikov, sadovnjakov in vinogradov. Nad 150 vasi je obšel v 4 mesecih in ugotovil, da je skoraj vsepovsod slovenska zemlja prej slaba ko dobra.

Vrenk je jemal vzorce prsti in jih polival s solno kislino — nič se niso penili!

— Glejte, ljudje, v vaši zemlji ni dovolj apna. Zaman vam gnojenje in trud, če ne popravite svojih njiv! Namesto apna pa vzemite apnenčasti ali dolomitni pesek, za določeno zemljo celo drobno kamenje. Vse to bodo kisline v prsti prebavile, — je Vrenk prepričeval kmetovalce. Pomagala sta mu pri tem radio in časopisje.

Vrenk je svoje poslanstvo končal aprila istega leta Popisal je nad 800 kmetovalcev, ki so bili pripravljeni napraviti poskuse. V juliju in avgustu 1947 je s kolesom obšel nešteto vasi v devetnajstih okrajih. Pregledal je 118 njiv, travnikov, sadovnjakov in vinogradov. Bil je zadovoljen, ker je videl očiten uspeh v 109 primerih. Rast in plod 14 raznovrstnih kmetijskih kultur sta bila za 50% boljša. Le v 9 primerih ni bilo razlike, ker so ljudje dali njivam premalo apnenca ali pa so ga dali zemljiščem, ki ga niso bila potrebna.

Tako se je v pol leta tudi pri nas uvedlo apnenje kmetijskih zemljišč z naravnim apnencem in dobilo naziv »peskanje«.

BILO JE MNOGO POMEMBNIH USPEHOV

Primer državnega kmetjiskega posestva Beltinci, kjer so točno zapisovali delo, površine in uspehe, nam pove, kakšen uspeh daje pri nas peskanje. Hektarski donosi na velikih parcelah so se pod vplivom peskanja od 1947 do 1950 gibali takole: pšenica 8—14—22—18 (posledica suše!) stotov, rž 12—9—15—18 stotov. V letih 1948 do 1950 pa: ječmen 16—26—30 stotov, zelje 0 (neuspelo) — 392—350 stotov, paprika 60—138—224 stotov, paradižniki 55—139—139 stotov.

To so uspehi, kakršni so znani tudi iz tujih izkušenj ter iz Bosne in s Korduna. Povečanje donosov ni le 20 do 30%, temveč celo 200 do 300%.

Koliko imamo v Sloveniji take zemlje, ki kakor v Beltincih kriči po peskanju? »Samo« 150.000 ha ornic in 220 tisoč ha travnikov. Ne malo pa je zemlje, ki bi ji peskanje tudi prijalo. — Skratka, malone vsa naša zemlja!

To so »hladne« številke, ki bi nas pa le morale nekoliko pogreti, saj je v tem ključ naše prehrane, rubrike, ki nas vse državljane pod »Prehrano« v dnevnikih močno zanima.

ALI PESKANJE MORDA NI RENTABILNO?

Od pol milijona hektarov kmetijske površine Slovenije, ki potrebuje apna, je od leta 1947 do danes napeskano vsega skupaj komaj 10.000 ha. Če bomo tako »intenzivno« nadaljevali, pridemo do zadnje parcele čez 200 let. Mar se peskanje ne izplača?

Majhen račun: Novejše »knjige« pravijo in naše izkušnje potrjujejo: enkratna dajatev 10.000 kg apnenčeve moke na 1 ha na apnu zelo revne zemlje učinkuje do 20 let. Cena 10.000 kg apnenčeve moke iz Knina znaša v Sloveniji 2.500 din, stroški od postaje do njive a so tudi 2500 din, skupno 5.000 dinarjev. S pravilno uporabo te količine apnenca se v 8 letih povečajo žetveni donosi za vrednost 5.000 kg pšenice. 5.000 kg pšenice po 4 din kg (vezane cene) znaša 20.000 din. Enkratni strošek apnenja 5.000 din se torej v 8 letih izplača štirikratno. Enkratni trud se izplača v dveh letih popolnoma.

KJE SO OVIRE?

Ali morda apnenca ni dobiti? Ne! Podjetje »Vapnenik« v Kninu vam ga dobavi po smešno nizki ceni in brez izgovorov vsako naročeno količino. Slovenija ga je v letu 1950 naročila vsega skupaj le 1.700 vagonov. Zakaj peskanje ne gre bolj od rok?

Na pobudo zveznega gospodarskega sveta je na pomlad 1949 prišlo v Slovenijo 6.000 vagonov saturacijskega mulja, odpadnega apna tovarne sladkorja v Vrbasu. Od začetka ga nihče ni maral in je delal zgago na železniških postajah. Nazadnje pa so ga ljudje le pospravili in uporabili kot gnojilo.

Poleti 1950 je neki moj znanec kosil travo pri svoji sestri v Blatni Brezovici na Ljubljanskem barju. Tako bujnega in kakovostnega sena še svoj živ dan ni videl v tem kraju.

— To je napravilo tisto sivo blato, ki je lani prišlo iz Vojvodine in ki smo ga uporabili na travniku. Drugi kmetje bi ga sicer tudi morali vzeti, pa so ga rajši zvrnili v jame, — mu je pojasnila sestra in poklicala hčerko:

Naš prvi domači vagon za avtomatično razkladanje na odprti progi

— Ančka, vzemi voz in pripelji tisti mulj iz jame. Saj veš, kam so ga odvrgli!

Čez dobro uro se je Ančka vrnila: — Mama, tudi sledu ni več po mulju. Vsega so čez noč odpeljali — na njive!

Naročeni apnenec prihaja v 17-tonskih vagonih. Vagon je treba ob prihodu razložiti v šestih urah, čeprav tudi ponoči. In kam z materialom, če ga ne moreš takoj uporabiti? Tega se vsak naročnik najbolj boji, da mu pride apnenec ob nezaželenem času. Zato je tudi tako malo naročil.

ORGANIZACIJSKA IZVEDBA NI TEŽAVNA

Naše splošne kmetijske zadruge so poklicane, da vzamejo zadevo resno v roke. Levo in desno ob železniški progi so zemljišča, ki kričijo po apnencu. Posvet s kmetijskim strokovnjakom bo povedal, koliko znaša potreba apnenca na hektar. Na progah z manjšim prometom pristojna železniška direkcija lahko odobri prošnjo za razkladanje apnenca na odprtem tiru, med dvema postajama, v primerih, ko gre za večje količine t. j. cele kompozicije. Mar je težko naročiti nekaj sto vagonov apnenca v posebnih kompozicijah in organizirati hitro razkladanje? Tako »skladišče« ob progi ne potrebuje strehe. Odtod lahko vsak interesent ob najbolj ugodnem času kupi poljubno količino apnenca in ga odpelje naravnost na njive. — Plačaj in vozi! — Tehtnica je nepotrebna, ker jo bolje zamenja prostorninska mera (zaboj). Liter apnenca tehta kilogram .

Tako bi tisoči vagonov z lahkoto prišli do uporabe. Prodajna cena apnenca ob progi 400 din za 1000 kg pa bi zelo ustrezala tako zadrugi kakor kupcu, saj bi razen tega še močno približala apneni material njegovim poljem.

Lahko pa napravimo še korak naprej. Železniška direkcija v Ljubljani je namreč dala izdelati poseben železniški vagon za avtomatično razkladanje ob poljubnem mestu odprte proge. Vagon se je v praksi odlično izkazal. Tovor grušča iztovori v največ petih minutah popolnoma avtomatično. Avtomatično razkladanje opravi vlakospremno osebje.

Obrat za izkoriščanje apnenca v Sloveniji, podoben onemu v Kninu, bi imel letno zmogljivost 15.000 vagonov. Odpravo te količine apnenca na razmeroma majhne razdalje, do 100 km, bi z lahkoto opravilo 20 vagonov za avtomatično razkladanje, ki bi bili last istega podjetja. Doprema bi bila možna na poljubno točko železniške mreže. Nabavna cena vagona je okrog 500.000 dinarjev. Izdelava pa se lahko poveri mariborski železniški delavnici. Sam naš socialistični sektor bi z lahkoto porabil letno količino 15.000 vagonov apnenca.

— Zakaj ne obdelujejo zemlje? — vprašaš cestarja. — Saj se vidi, da je tod globoka zemlja. — »Oh, to so večno lačne zemlje. Dvakrat na leto bi jih morali gnojiti. Toliko gnoja pa ni,« pojasni cestar.

Tam ljudje opažajo, kako jim ajda že dve desetletji čedalje slabše raste. Raznesla se je trdovratna govorica, da so temu vzrok kranjske čebele, ki prihajajo sem vsako leto na ajdovo pašo. Baje so tako lačne, da ne izsesajo le medu, temveč od lakote obžro celo cvet. Nedavno je v »Kmečkem glasu« inž. Ivo Kranjc pojasnil, da temu niso krive čebele, temveč rastoče pomanjkanje apna v tleh. Ajda sicer do neke mere prenese pomanjkanje apna, toda v tem primeru postaja pomanjkanje le prehudo. Peščene in prodnate zemlje ob Dravi so mnogo bolj rodovitne kot globoke zemlje v polju. Teh pa je 70% celotne površine. Pred 4 leti je Kmetijski znanstveni zavod na podlagi pregleda terena in po obravljenih analizah izdelal poseben zemljevid Dravsko-Ptujskega polja med Pragerskim in Ormožem. Zemljevid govori, da potrebujejo te raziskane zemlje okrog 16.000 vagonov apnenčeve moke za svoje izboljšanje. Ob robeh polja pa je 10 večjih nahajališč mehkega apnenčevega materiala. Zavodovi izsledki pa žal še niso prišli do praktične uporabe.

Pomanjkanje apna v tleh se torej ne drži na isti višini, temveč se počasi, toda nezadržno stopnjuje. Po tako lepih štiriletnih uspehih, ki jih je pri nas pokazalo peskanje tudi na Dravskem polju, je čas, da se resneje lotimo dela. Ne more in ne sme biti izgovora, da še ne bi bil čas za to delo. Imamo izkušnje, strokovnjake, domače vire in domača sredstva. Edino, kar je tukaj potrebno, je malo več dobre volje.

Ing. B. V.

Od neštetih nahajališč mehkih apnencev krajevnega pomena pa bi vsaj nekatera bilo potrebno opremiti z majhnimi mlini za mletje takega materiala.

SKRAJNI ČAS JE, DA SE RESNO LOTIMO DELA

Prav nazoren primer propadanja globokih ornic, zaradi pomanjkanja apna, nam nudi Dravsko polje. Pri St. Lovrencu vidimo velike travnike s slabo travo, sledovi razorov po njih pa pričajo, da so tod nekoč bile njive.

Nove knjige in revije

Prejeli smo:

OBZORNIK. Mesečnik za ljudsko prosveto. Leto V. Štev. 12. Ljubljana, 1950. VSEBINA: Anton **Slodnjak:** Dr. France Prešeren, II. — Vladimir **Koch:** Stara in mlada kultura. — Dragotin **Cvetko:** Jakob Gallus - Petelin. — Dušan **Mevlja:** Dve fotografiji. — Branka **Verdonikova:** O recitaciji. — Emil **Smasek:** Novoletna jelka 1948 do 1950. — Alojzij **Vuga:** Rdeče cvetice: — Dr. Maks **Robič:** O sodobnem makedonskem knjižnem jeziku. — Radovan **Gobec:** Metodika zborovodskega pouka, II. — **Ljudski odri:** Scena iz enotnih kulis za Matička (Jože **Ipavic**). — Režiserski in igralski tečaji v letu 1950 (Božidar **Horvat**). — **Glasba:** Glasbeni nastopi na tekmovanju MKUD (R. **Ajlec**).

ROMAIN ROLLAND: BEETHOVNOVO ŽIVLJENJE. Prevedel Vladimir Koch. Slovenski knjižni zavod. (Mojstri in vzorniki, 14). Strani 105. — Ljubljana 1950.

K. WEULE: KULTURNE PRVINE ČLOVEŠTVA. Prevedla O. G. Slovenski knjižni zavod. (Poljudno znanstvena knjižnica, 29). Strani 109. Ljubljana 1950.

MLADINSKO PRVENSTVO SLOVENIJE V SMUČANJU

Velika udeležba tekmovalcev in dobri uspehi

V Tržiču in na Jesenicah je bilo preteklo soboto in nedeljo mladinsko prvenstvo Slovenije v smučanju. Na Jesenicah so tekmovali v skokih, teku in štafeti, v Tržiču pa so se pomerili v alpskih disciplinah. Na tekmovanjih je nastopilo nad 450 tekmovalcev in tekmovalk, ki so dosegli prav dobre rezultate.

Napredek mladincev v alpskem smučanju

Tekmovanje v Tržiču je izvedlo smučarsko društvo Ljubelj iz Tržiča. Vestni organizatorji, ki jih je vodil zvezni sodnik Jože Ahačič iz Tržiča, so prireditev skrbno pripravili, tako da je potekla v najlepšem redu. Tekmovanja se je udeležilo nad 200 mladincev iz 34 društev. Tekmovalci so pokazali izredno borbenost in veliko zanimanje za alpske discipline.

Zanimive borbe so bile v slalomu. Med mlajšimi mladinci se je odlikoval mali Jože Klinar z Jesenic, ki je pokazal lepo tehnično znanje pri vožnji skozi vratca. Medtem ko je večina tekmovalcev morala zaradi stopnjevane hitrosti na poledeneli progi odstopiti, Klinarju to ni delalo nobenih težav. Razveseljivo je dejstvo, da se tudi štajerski in koroški mladinci uvrščajo med elito naših mladincev.

V slalomu so mladinke pokazale veliko voljo, vendar njihova vožnja ni zadovoljila številnih gledalcev, kajti večina jih ne obvlada niti osnovnih prvin alpske vožnje.

Tekmovalna proga za smuk sodi med natežje v Sloveniji, saj je moral sleherni tekmovalec pokazati ne samo tehnično znanje, ampak tudi veliko prisebnost. Za razred boljši od ostalih je bil Ludvik Dornik, ki kaže, da se bo kmalu uvrstil med vrhunske alpske smučarje, saj je imel celo boljši čas, kakor predvozača Krmelj in Slavko Lukanc. Tudi ostali mladinci so bili uspešni, vendar jim primanjkujejo izkušnje in vztrajnost. Mladinke niso dozorele za težja tekmovanja.

V posameznih disciplinah so najboljši tekmovalci dosegli naslednje rezultate:

SLALOM — starejši mladinci (proga 500 m, 250 m višinske razlike, 43 vrat): 1. Dornik (Ljubelj) 1:09,2, 2. Kunšič (Gregorčič) 1:13,1, 3. Križaj (Ljubelj) 1:22,4; **mlajši mladinci** (proga 300 m, 100 metrov višinske razlike, 18 vrat): 1. Klinar I. (Gregorčič) 53,4, 2. Janc (Prešeren) 56,9, 3. Mlačnik (Mežica) 1:01,3; **mladinke:** 1. Lupšova (Enotnost) 1:02,0, 2. Romihova (Ljubelj) 1:36,2, 3. Pavlovčičeva (Mojstrana) 1:38,3;

SMUK — starejši mladinci (proga 1400 m, 460 m višinske razlike, 5 vrat): 1. Dornik 1:13,0, 2. Četina (Kladivar) 1:30,02, 3. Nograšek (Enotnost) 1:35,04; **mlajši mladinci** (proga 900 m, višinska razlika 300 m): 1. Zgodnik (Kladivar) 1:02.0. 2. Šumi (Udarnik) 1:02,2, 3. Juvančič (Št. Vid) 1:05,0; **mladinke:** 1. Lupšova 1:40,2, 2. Romihova 3:08,3, 3. Pavlovčičeva 3:09,0.

Tek in skoki osvajajo najmlajše

Organizacijo prvenstva na Jesenicah, h kateremu se je prijavilo 250 tekmovalcev, je prav dobro izvedlo športno društvo Gregorčič. Skakalnica in tekmovalne proge so bile odlično pripravljene, tako da je prireditev potekala brezhibno. Lepi skoki in uspešen nastop mladincev v tekih so dokazali, da je za omenjeni disciplini med našimi najmlajšimi vedno več zanimanja.

Najboljši tekmovalci so dosegli naslednje rezultate:

TEK — starejši mladinci — 10 km: 1. Piber (Krim) 37:34 ure, 2. Gregorij (E) 38:17, 3. Dežman (Gorje) 39:02; **mlajši mladinci — 5 km:** 1. Vodnjov (Gorje) 15:30, 2. Strnad (Žirovnica) 16:18, 3. Kuhar (Dol pri Lj.) 16:44; **starejše mladinke — 3 km:** 1. Svetinova (Žirovnica) 10:44, 2. Vrbinčeva (E) 10.54, 3. Jermanova (Št. Vid) 10:02; **mlajše mladinke — 3 km:** Černetova (Gorje) 12:55, 2. Jančarjeva (Ihan) 12:43.

SKOKI — starejši mladinci: 1. Jože Kavar (Ljubelj) 201,5 točke (skoki 30, 29 m), 2. Gorišek (Št. Vid) 198,8 (28, 29,5 m), 3. Gregorij (E) 182,5 (20, 28 m); **mlajši mladinci:** 1. Podlogar (Krim) 195,4 točke (28, 28 m), 2. Gorjanc (Udarnik) 186,6 (24,5, 29 m), 3. Rojina (Ilirija) 184,2 (24, 25,5 m).

Tekmovanja v štafetah 3×5 km se je udeležilo 22 štafet, med katerimi je treba posebej omeniti tekmovalce telovadnega društva Gorje pri Bledu. — Lep uspeh je dosegla tudi štafeta iz Dola pri Ljubljani, ki so jo sestavljali trije bratje Kuharji. Presenetljiv napredek so pokazali tekmovalci Rudarja iz Idrije, ki so se uvrstili na sedmo mesto v vrstnem redu udeležencev. Rezultati so tile: 1. Gorje (Golob, Vodnjov, Dežman) 47:24 min., 2. Dol pri Ljubljani (bratje Kuharji) 50:52. 3. Krim (Spacapan, Dobrovoljc, Piber) 51:08 min.

Smučarsko prvenstvo Telovadne zveze Slovenije

V Mežici je bilo preteklo soboto in včeraj prvenstvo Telovadne zveze v smučanju, ki se ga je udeležilo 55 tekmovalcev iz posameznih okrajev.

V teku na 6 km za člane je zmagal Dolenc (Gorje) s časom 19:47,4 min. pred Grošljem (Železničar Lj) 20:08,8 in Soberlom (Javornik) 21:01,8. V teku na 4 km je sodelovalo 6 članic, med katerimi je bila najboljša Janova s časom 13:23,04 pred Rožičevo (obe Gorje) 16:17,8 in Flisovo (Ihan) 19:12,2.

Tekmovalna proga v veleslalomu za člane je bila dolga 1000 m z višinsko razliko 200 m. Zmagal je Kržišnik (Kropa) 57,4, 2. Jezernik (Mežica) 1:03,4, 3. Gašperšič (Škofja Loka) 1:06,5; pet članic se je pomerilo na 800 m dolgi progi s 180 m višinske razlike. Zmagala je Miculiničeva (Mežica) s časom 2:47,6 pred Oderjevo 3:04,2, in Somerjevo (obe Javornik) 3:36,0 min.

Mulej 10. v Chamonixu

Na tekmovanju v smuku, ki je bilo v soboto v okolici Des Houches, je naš reprezentant Tine Mulej zasedel deseto mesto s časom 3:07,2 din. Stefe je prevozil progo v času 3:26,7 in se uveljavil na 24. mesto, M. Lukanc pa se je s časom 3:43,1 min. uvrstil na 30. mesto. Na tekmovanju je zmagal Italijan Monti, ki je prevozil progo v novem rekrodnem času 2:54,0; 2. Zeno Colo (I) 2:55,2, 3. Sanglard 2:58,1, 4. Couttet 2:59,1, 5. Oreiller (vsi Francija) 3:02,9.

Tekme študentov v Oberammergau

Na mednarodnem študentskem smučarskem tekmovanju v Oberammergau so v soboto tekmovali v slalomu za plasma v alpski kombinaciji in v štafeti 4×10 km. V slalomu je zmagal Glaser (Zahodna Nemčija) s časom 1:35,2 min. Jugoslovan Hladnik je bil šesti in Dernič deseti. Bizjak ni nastopil. V štafeti 4×10 km je zmagalo mešano moštvo, ki sta ga sestavljala po 2 jugoslovanska in finska smučarja, v času 2:06,00 min. Sodelovale so tudi štafete Italije, Švice, Avstrije in Zahodne Nemčije.

Na tekmovanju v smuku na progi 3 km je sodelovalo 120 smučarjev. Zmagal je Rot (Zahodna Nemčija) s časom 2:22,2 din. Jugoslovan Hladnik je bil peti in Dernič dvanajsti. Bizjak si je med tekom polomil smuči in je odstopil.

V specialnem slalomu je zmagal Nemec Rot, najboljši med Jugoslovani pa je bil Hladnik, ki je zasedel 5. mesto. V skokih je bil prvi Lainen, Razboršek pa je kot najboljši Jugoslovan zasedel 3. mesto.

Tisk se zelo laskavo izraža o naših športnikih, in pravi, da so dosegli zadovoljive uspehe.

II. koroški smučarski teden v Črni

II. koroški smučarski teden v Črni, ki ga je priredilo smučarsko društvo Žerjav, je bil včeraj zaključen.

Med tednom je merilo svoje sposobnosti 46 tekmovalcev, uslužbencev jeklarne iz Guštanja in rudnika Mežica. Zmagalo je moštvo jeklarne. V smuku (člani in mladinci mešano) je zmagal Jezernik (Mežica) pred Cesarjem (Guštanj) in Kranjcem (Topilec). V slalomu (člani in mladinci) so bili najboljši Kos, Cesar in Kotnik (vsi Fužinar). Vrstni red v alpski kombinaciji je tale: 1. Cesar 2,34 točke, 2. Kotnik)oba Fužinar) 7.66, 3. Krajnc (Topilec) 7,95 točke.

Včeraj je bilo na sporedu meddruštveno tekmovanje v smučarskih skokih. — Sodelovalo je 17 skakalcev. Rezultati so tile: 1. Krznarič (Partizan) 44,44 m, 2. Zidar (Javornik) 45,5, 46 m, 3. Avsenik (Partizan) 42, 44 m, 4. Jaševec (E) 44, 40 m, 5. Legat (Javornik) 38, 42 m, 6. Javornik (Krim) 40,5, 40 m. Med domačimi tekmovalci je bil najboljši Mikič (Žerjav), ki se je s skokom 39,5 in 35 m uveljavil na osmo mesto.

Veleslalom blejskih smučarjev na Lipanci

Ob zaključku desetdnevnega tečaja alpskih smučarjev z Bleda je bil te dni na Lipanci veleslalom. Dolžina tekmovalne proge je bila 800 m z višinsko razliko 800 m in je imela 8 obveznih vrat. Med člani je zmagal Cuznar s časom 1:02,1, pred Molnarjem 1:03,3 in Zupanom 1:17,3. Med mladinci je bil najboljši Vovk s časom 52.1, drugi je bil Jemc 1:00,8, tretji pa Razinger 1:03,2.

Meddruštvene tekme na Jezerskem

Smučarski klub Jezersko bo priredil prihodnjo nedeljo meddruštveno tekmovanje »Vrhanov smuk« za člane, članice, starejše in mlajše mladince ter mladinke, ki so včlanjeni pri Smučarski zvezi Slovenije. Tekmovalna proga, ki teče z Jezerskega vrha, je dolga 2000 m s 400 m višinske razlike. Start ob 14. Prijave je treba poslati na SK Jezersko do 9. t. m. Avtobusna zveza v nedeljo ob 8.30 iz Kranja, povratek pa ob 18. uri.

NOGOMETNI TURNIR MLADINSKIH MOŠTEV V VIAREGGIU

Partizan premagal Racing

Beograjski Partizan se je kvalificiral v finale mednarodnega nogometnega mladinskega turnirja v Viareggiu. V soboto je premagal Racing iz Pariza z rezultatom 2:1 (1:0). V drugi polfinalni tekmi je italijanski klub Sampdoria premagal Vienno z Dunaja z rezultatom 2:1 (0:1).

Jugoslovanski nogometaši so zlasti v prvem polčasu gospodovali na terenu. V 35. minuti je po lepi kombinaciji desne zveze dosegel Šijakovič prvi gol. V drugem polčasu je moštvo Racinga prevzelo pobudo. V 20. minuti je srednji napadalec francoskega moštva poslal neubranljivo žogo v mrežo Partizana in tako izenačil rezultat. Za tem je Partizan zastavil vse svoje sile, da bi prišel v vodstvo. V 34. minuti je Vorgič iz kazenskega strela dosegel drugi gol za Partizana.

Finalna tekma bo v ponedeljek 5. februarja ob 15. uri. Srečala se bosta Partizan in lanski zmagovalec tega turnirja Sampdoria. V borbi za tretje in četrto mesto se bosta pomerila Vienna z Dunaja in Racing iz Pariza.

PRVENSTVO SLOVENIJE V NOGOMETU

Korotan prvak

V Kranju je bila včeraj nogometna tekma za prvenstvo Slovenije med Gregorčičem z Jesenic in domačim Korotanom, ki je premagal svojega nasprotnika 5:0 in tako postal prvak Slovenije za leto 1950.

Začetek igre je pripadal gostom, ki so kljub oslabljeni postavi s požrtvovalno in enostavno igro potisnili svojega nasprotnika v obrambo. Jeseničani svoje prednosti zaradi neučinkovitosti in neodločnosti napadalcev niso izkoristili. Korotan je nasprotnikovo slabost kmalu izkoristil in prišel iz obrambe v napad, pri čemer je v 30. minuti dosegel vodilni gol. Do konca polčasa so bili Kranjčani še dvakrat uspešni, s čimer so že v prvem delu igre odločili tekmo v svojo korist.

Zasneženo igrišče je igralce utrujalo, zaradi česar je bila igra po odmoru mlačna in nezanimiva. Domačini so tudi v nadaljevanju obdržali prednost na igrišču in dosegli še dva gola. Za Korotan so bili uspešni: Brezar 3 gole, Mito in Miheličič po enega.

Pred približno tisoč gledalci je dobro sodil Erlich iz Ljubljane.

Odred je igral v Pulju

Nogometaši ljubljanskega Odreda, ki se za prvenstveno sezono pripravljajo v Portorožu, so včeraj igrali dve prijateljski tekmi.

Igralci Odreda, ki še nimajo pravice nastopa na prvenstvenih tekmah, so se kot B reprezentanca Ljubljane pomerili z B reprezentanco Pulja in jo premagali z rezultatom 5:0 (1:0). Gole so dali Životič 2, Hočevar, Belcer in Cabrič.

V glavni tekmi je moštvo Odreda igralo z enajstorico Pulja, ki je zmagala 2:1 (2:1). Ljubljančani so v začetku igrali precej zmedeno in sprejeli visoko igro, ki so jo vsilili domačini. K neuspehu Odreda je prispevala tudi neučinkovitost napadalcev. Častni gol za Odred je dal Kumar.

REZULTATI OSTALIH TEKEM

Hajduk : Lokomotiva 6:2 (3:0),
Borac : Proleter (Osijek) 3:1 (0:1),
Metalac : Kvarner 3:1

Lepa zmaga boksarjev Triglava

V dvorani Union v Ljubljani je bil včeraj prijateljski dvoboj med boksarji Triglava iz Ljubljane in Lokomotive iz Zemuna. Ljubljančani so bili boljši nasprotnik in so zasluženo zmagali z rezultatom 16:2.

Za Triglav so nastopili: S. Mikluš (mušja kategorija), I. Mikluš in Kos (bantam), Koprivnik (peresno lahka), Vivod (lahka), Vilhar (polsrednja), Kržičnik (srednja), Mencej (polteška), Simnovec (težka). Gostom je priboril edino zmago Riker, ki je premagal Menceja.

KOŠARKA

Bogat spored v Mariboru

Košarkaši mariborskega Železničarja, ki se pripravljajo na kvalifikacijsko tekmovanje za zvezno ligo, so imeli včeraj v gosteh ligaško moštvo ljubljanskega Železničarja, ki je zmagal z visokim rezultatom 64:14. V predtekmi je moštvo mariborskega Železničarja II. s trboveljskim Rudarjem igralo neodločeno 18:18, z enakim rezultatom pa se je končala tudi tekma med ženskami ljubljanskega in mariborskega Železničarja.

Drobne zanimivosti

Svetovno prvenstvo v hitrem drsanju na ledu za ženske. V mestu Exilstun na Švedskem se je začelo tekmovanje za svetovno prvenstvo v hitrem drsanju na ledu za žene. V teku na 500 m je zmagala Thorvaldsen (Norveška), ki je prevozila progo v 49,4 sek. V teku na 3000 metrov je bila prva Huttunen (Finska) s časom 5:39,1 min.

Evropsko prvenstvo v umetnem drsanju. Na finalnem tekmovanju dvojic v umetnem drsanju za evropsko prvenstvo v Zürichu je zmagala dvojica Baran — Falk (Nemčija). Švicarska dvojica Steinemann — Calame je bila druga, tretje mesto pa je zasedla angleška dvojica Minor — Brown.

Mednarodnega smučarskega tekmovanja železničarjev v Bad Gasteinu se bodo udeležili tudi turški tekmovalci, ki so te dni potovali skozi Jugoslavijo.

Ureja uredniški odbor. Odgovorni urednik Sergej Vošnjak. Uredništvo in uprava, Ljubljana, Knaflјeva ul. 5, telefon 55-22 do 55-26, telefon uprave za ljubljanske naročnike 38-96, za naročnike izven Ljubljane 38-32, telefon oglasnega oddelka štev. 38-96. Tekoči račun pri Narodni banki, Ljubljana 601-90321-0. Tiskarna »Slovenskega poročevalca« v Ljubljani. Poštnina plačana v gotovini. — Četrtletna naročnina 135 din, polletna 270 din, celoletna 540 din. — »Slovenski poročevalec« izhaja vsak dan razen ob nedeljah in praznikih.

Ivo Pirkovič:

Bilo je pod Gorjanci

SVETI SATAN

91

Sodišče je imelo doktorja Kirna nekaj časa zaprtega, pa mu ni moglo ničesar dokazati. Katoliški »Slovenski dom« je tedaj zapisal, da slovenski narod takih zdravnikov, kot je doktor Kirn, ne potrebuje. To je bil signal za črno roko.

Takoj po tistem je višji štabni zdravnik, doktor Poltzfuss svojemu stanovskemu tovarišu doktorju Kirnu skrivaj pošepetal na uho: »Če pride kdo ponoči po vas, za nobeno ceno ne odpirajte! Zapomnite si to dobro! Naše patrulje ne aretirajo ponoči, razen če imajo s seboj poseben ukaz vojaškega poveljstva.«

To je zdravniku Kirnu rešilo glavo. Dvakrat mu je ponoči razbijal na okna in vrata železničar Vovk z mrtvaško glavo na kapi in zdravnika silil odpreti, češ da ima ukaz pripeljati ga na poveljstvo. Za človekom z mrtvaško glavo, ki ga je zdravnik nedavno tega zdravil in ki se je doktorju Kirnu delal prijatelja, so se v mraku skrivale temne sence.

Pri belem dnevu se Wolbangova nočna patrulja ni vrnila po zdravnika. V doktorju Kirnu pa še danes tli sveti srd na duhovnika črnorokca. Ko mi je pripovedoval svojo razburljivo zgodbo, je ogorčen vzkliknil: »To je menda edini človek na svetu, ki bi mu razklenil čeljusti, če bi mi prišel pred nos. Ta strela je na vsak način hotela, da me potolčejo.«

»Kaj pa si imel z njim?« sem hotel vedeti.

»Saj se nisva niti poznala,« se zdravnik kar ni mogel pomiriti. Nato pa se je domislil;

»Da, spominjam se, da so mi očitali, da sem s teboj, ko si bil jetnik pri Italijanih in sem bil tvoj zdravnik, delal neke načrte, kako bo po vojni.«

»Spet načrti,« sem se začudil, »že druga čudna zgodba z načrti.«

Tudi salezijanski redovnik dr. Franc Blatnik, ki ga srečamo na seji domobranskega poveljstva, ko terja Wolbang glave novih žrtev, je bil štabni častnik Rupnikovega poveljstva. Urejal je vojaški listič »Za blagor očetnjave«, v poveljstvu pa je bil poročevalec za propagando in skrbel tudi za dobro ime Wolbanga in njegove stvari. Po zlomu Tretjega Rajha se je zatekel v Vatikan, kjer je še naprej propagandist kot speaker radijskih oddaj v slovenščini.

Kdor bo hotel kdaj pisati zgodovino črne roke v prestolnici Dolenjske, ne bo smel pozabiti nizke, na pol porušene zgradbe na samotni Ločenski cesti, na robu mesta. Pod močno poškodovano streho sta dva prostora, ki sta bila včasih za klet in hlev. Klet ima cementna tla. Skozi strop, ki so ga poškodovala sovražna letala, lije dež. Edina linica v lesenih vratih pušča v temni prostor le skopo svetlobo. Če pa zapreš še vnanja, zarjavela železna vrata, ki se jim pozna, da so bila včasih pobarvana rdeče, je v kleti tema.

Tisti čas, ko je v mestu strašila črna roka, je v kleti čepelo vedno po nekaj umazanih, prepadenih in ušivih ljudi, moških in žensk, v zadušljivem smradu človeških iztrebkov. Jetniki vode niso poznali. Posoda, ki naj bi v kotu služila potrebi, je bila brez dna in se je njena vsebina izcejala po tleh. Zato ni bila nikoli polna in je ni bilo mogoče odnesti, da bi jo izpraznili. Za hrano so prinašali v klet dvakrat na dan neko motno vodo, ki so ji rekli »kavac«! Jetniki so se včasih poskusili z njo umiti. Ljudje v kleti so tudi sredi zime ležali na cementnih tleh, v prahu in na ostankih gnile slame, ki jim jo je menda iz človekoljubja kdo vrgel iz sosednjega hleva. Učiteljica Josipina Mislejeva in njen mož sta bila srečna, da sta si pod glavo lahko položila štiri kole, ki so po bogve kakšni usodi zašli v ta žalostni prostor.

V temnih nočeh so vdirali v klet neznani ljudje z naperjenimi pištolami in slepečo lučjo v rokah, da prestrašeni jetniki niso mogli videti obrazov svojih obiskovalcev. Galjoti so morali vselej naglo planiti pokonci in z dvignjenimi rokami mirno čakati ter vdano prenašati preklinjanje in psovanje odurnih nočnih gostov. Ti so navadno nato prebrali imena onih, ki so morali na »zaslišanje«. Na Ločensko cesto pa se odpeljani niso več vračali. Drugi dan so domobranci razglasili, da so jim ušli v gozdove. Jetniki v kleti na robu mesta pa so slutili resnico in so vselej v grozi trepetali, ko so čakali, da jim prebero imena tistih, ki bi morali na »zaslišanje«.

Nad železnimi vrati samotne zapuščene kleti na Ločenski cesti je bilo kot nad vhodom v Dantejev pekel napisano: »Pustite vsako nado, vi, ki vstopate«.

Samotna stara klet na Ločenski cesti je bila ječa, v katero je črna roka zapirala navadno tiste svoje žrtve, ki jih ni utegnila ali hotela pobiti sproti. V mestu so bili veliki zapori, toda tam so jetnike popisovali in zasliševali; Wolbang pa je potreboval skrito poslednjo etapo nikjer popisanih žrtev na njihovem potu v »trinajsto brigado,« iz katere ni bilo povratnikov in dopustnikov.

Zgodilo se je, da so jetnike jemali včasih tudi iz okrožnih zaporov in so jim tisti trenutek izbrisali imena in založili pravde in je izginila vsaka sled za njimi. Brat mestnega župana, tajni policaj Peter Kalan, jih je včasih na njih križevem potu oddal tudi v samotno klet na Ločenski cesti, kjer jih je pogoltnil gosti mrak sovražne noči.

Zgodilo pa se je tudi, da so koga iz kleti izpustili — kakor zdravnika dr. Milana Kirna in odvetnika dr. Ivana Vasiča — in je danes še živa priča tistih pošastnih galjotskih naborov za »trinajsto brigado«, ki ni poznala povratnikov in dopustnikov.

Skozi samotno ječo na Ločenski cesti je moral tudi Ante, sin mestne branjevke Knajterice. 19. novembra (1943) zvečer so ga pripeljali v zapuščeno klet, zjutraj ob petih že zopet odgnali v noč z nekim tujim človekom, o katerem je znano le toliko, da je bil z Dvora pri Žužemberku.

Ante je zginil. Branjevka je obupana pohitela k Wolbangu, da bi poizvedela o sinovi usodi. Asistent Katoliške akcije ji je zagotavljal, da je Ante pobegnil, ko so ga preslabo zastraženega vodili k zaslišanju, in da je vsekakor živ v gozdovih. Stara branjevka pa je s šestim čutom matere stikala okoli mesta in po šestih mesecih sinov grob res tudi našla na griču, ki se vzpenja nad Ločensko cesto in mu ljudje pravijo Kapiteljski marof. V plitvem grobu so našli tudi tujca z Dvora, ki so ga z Antejem vred odpeljali z Ločenske ceste, Knafeljca in Strnišo Zofko iz Smihela. Knafeljca so ljudje z mrtvaškimi glavami na kapah potegnili na smrt bolnega iz postelje, Strnišo Zofko pa so prijeli, ko je prišla v Smihel obiskat starše iz Ljubljane, kjer je imela svojo družino.